

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny. **Co z tego wynika dla pacjenta i płatnika**

Michał Pilkiewicz, Country Manager, IMS Health, Polska

Agenda

- Rynek apteczny w 2012 roku po 10 miesiącach.
- Listy refundacyjne – NFZ, pacjent, prognoza rynku farmaceutycznego w 2012 roku.
- Zmiany w kanale aptecznym.
- Wpływ ustawy refundacyjnej na rynek – druga edycja badania.

Agenda

- **Rynek apteczny w 2012 roku po 10 miesiącach.**
- Listy refundacyjne – NFZ, pacjent, prognoza rynku farmaceutycznego w 2012 roku.
- Zmiany w kanale aptecznym.
- Wpływ ustawy refundacyjnej na rynek – druga edycja badania.

Polska na tle innych krajów Unii Europejskiej

Porównując podstawowe wskaźniki, Polska zajmuje jedno z ostatnich miejsc w krajach UE

Porównanie podstawowych wskaźników w 2011 roku

Wskaźnik	Pozycja Polski na tle analizowanych rynków Europy	Wartość dla Polski	Średnia wartość z analizowanych rynków	Odchylenie od wartości średniej (dla Polski)
Wielkość rynku farmaceutycznego	6 z 26	4,9 mld €	---	---
Wielkość rynku aptecznego per capita	20 z 23	110 €	225 €	- 51 %
Wydatki na ochronę zdrowia per capita*	22 z 23	1 389 \$	3 434 \$	- 60 %
Średnie ceny leków innowacyjnych	21 z 22	7,1 €	17,3 €	- 59 %
Średnie ceny leków generycznych	26 z 27	2,8 €	4,9 €	- 43 %
Poziom współpłacenia pacjenta za leki**	1 z 13	67,0 %	34,4 %	+ 32 pp
Udział leków generycznych w wartości sprzedaży	1 z 23	66,3 %	39,5 %	+ 27 pp
Konsumpcja leków per capita (w jednostkach CU)*	12 z 22	1 400 CU	1 515 CU	- 7,5 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MIDAS, Eurostat, OECD | CU – Counted Units = znormalizowane opakowania

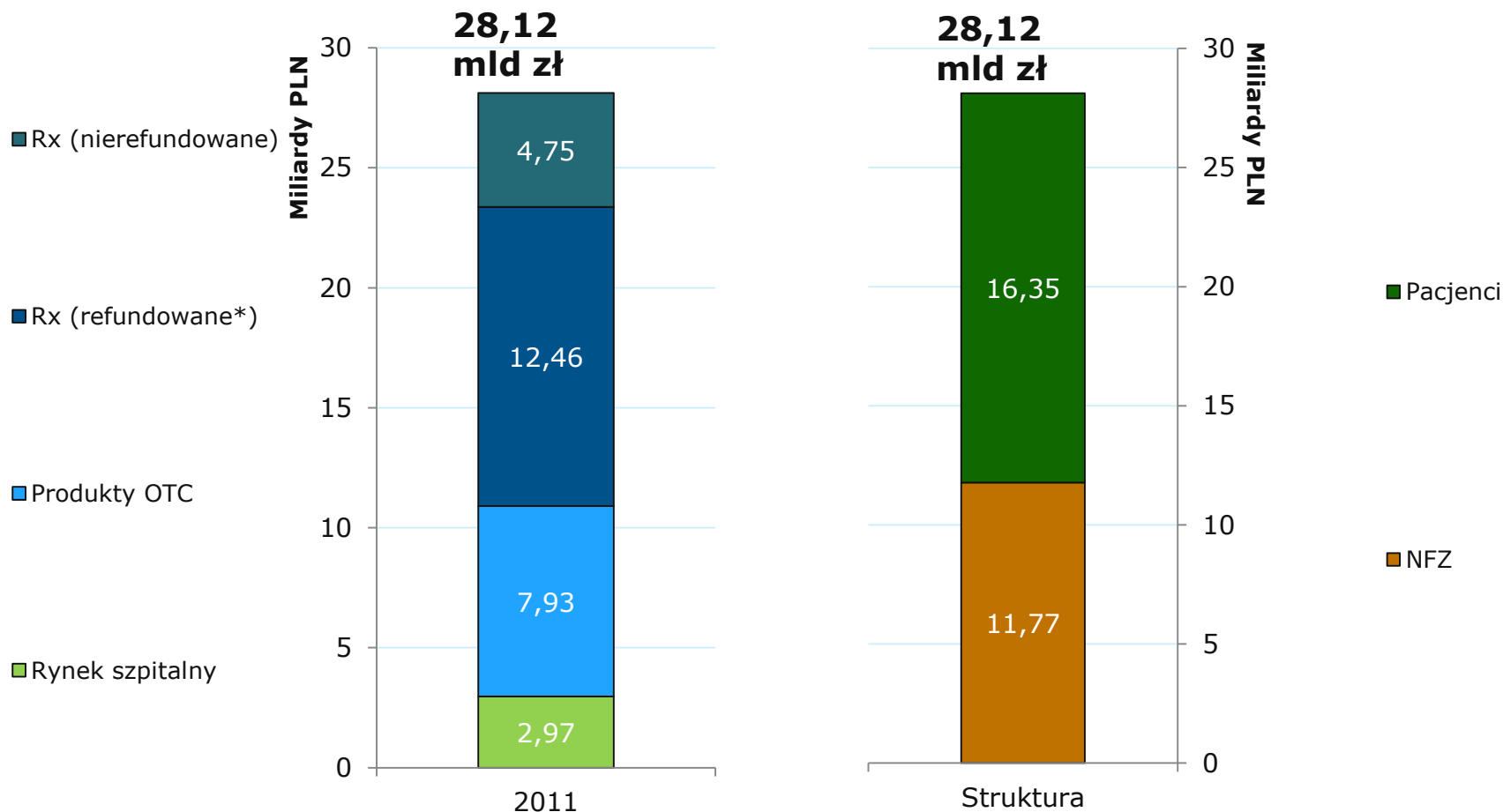
** Dane za 2010r.

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Rynek leków w Polsce – apteki i szpitale

Wartość rynku to ponad 28 miliardów zł z czego NFZ na refundację leków przeznaczają 11,8 miliarda

Rynek farmaceutyczny w Polsce w 2011 roku i podział na płatników (szpitale i apteki)

Źródło: NFZ roczne sprawozdanie za 2011 rok, IMS obliczenia własne na podstawie raportów o rynku (IMS DataView, IMS Pharmascope)

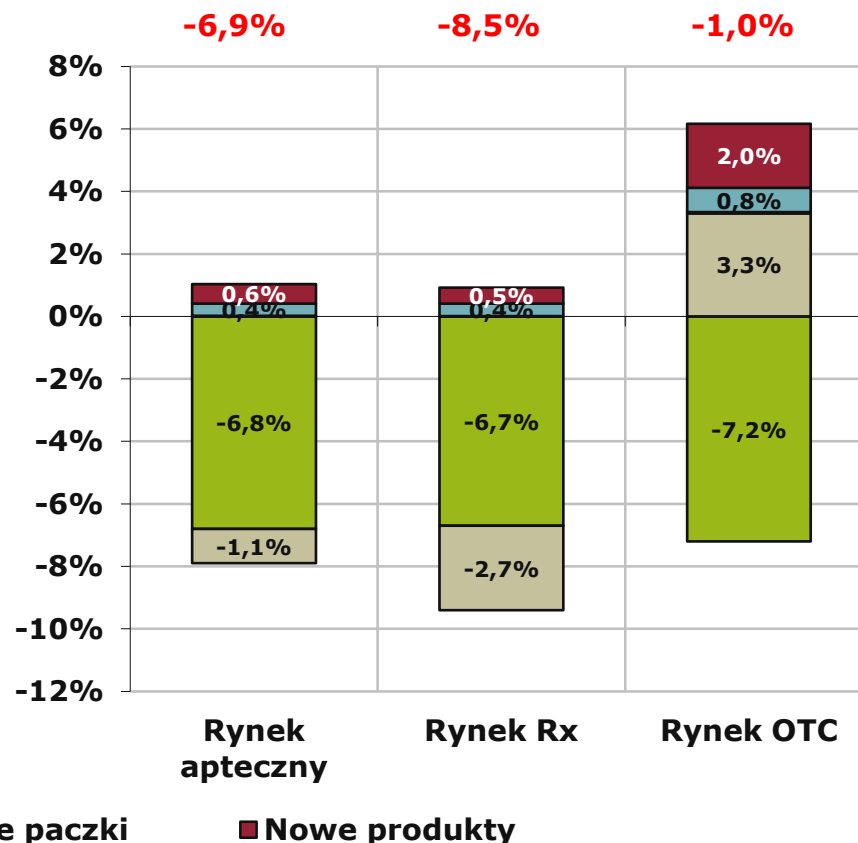
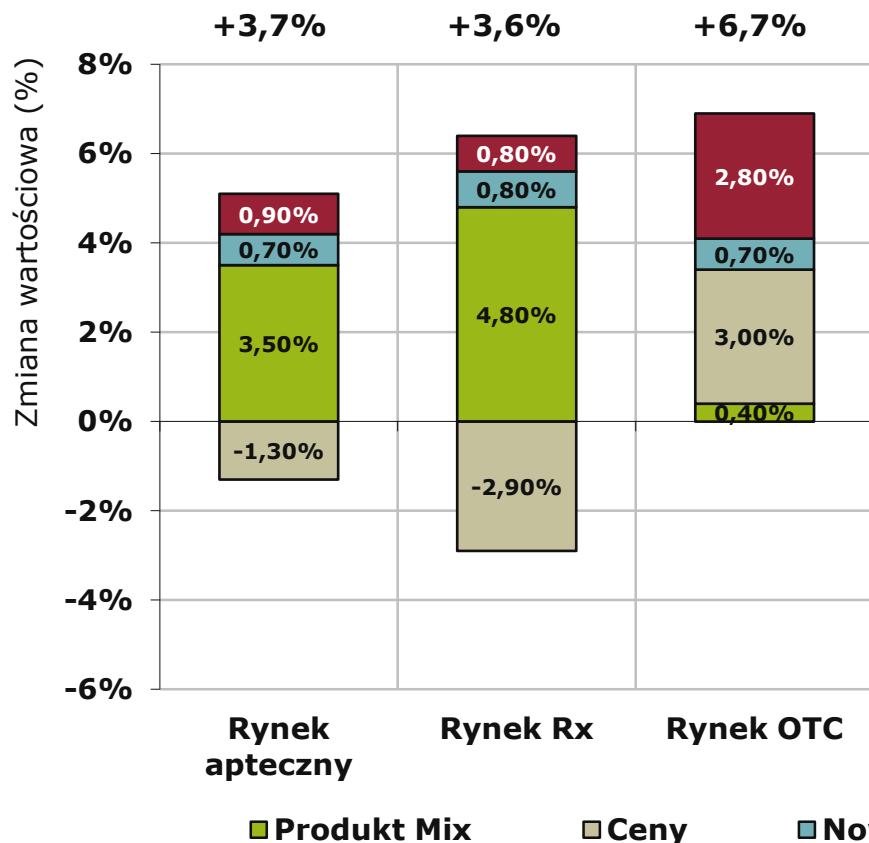
Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Dynamika rynku w pierwszych 10 miesiącach 2012

Nowa Ustawa Refundacyjna wpłynęła na duże wyhamowanie dynamiki całego rynku leków na poziomie 7%

Dynamika poszczególnych segmentów w 2011

Jeśli rynek skończyłby się w październiku 2012 (11/11-10/12)

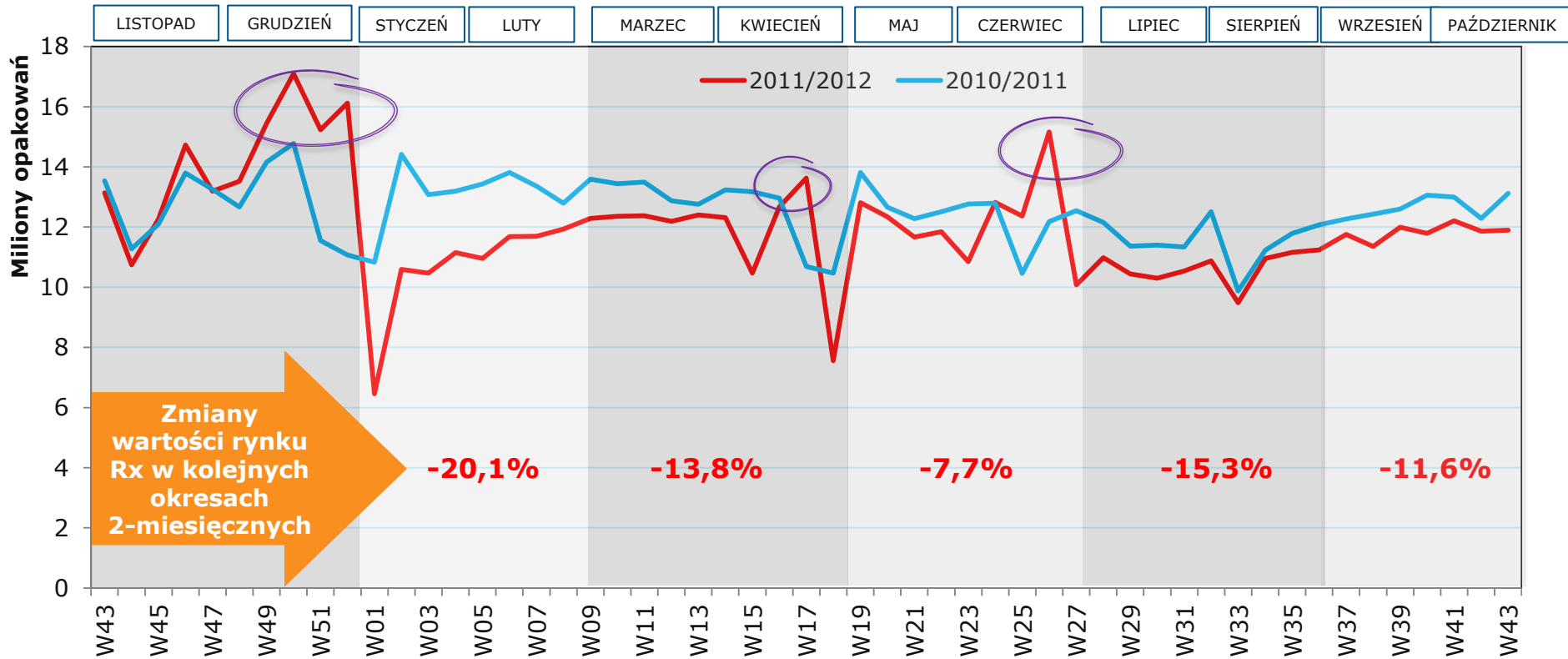
Źródło: IMS Pharmascope 10/2012, Rynek apteczny (A-V), Rynek apteczny Rx (A-V; Rx), Rynek OTC (OTC 1-18+97)

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Wpływ nowych list na rynek leków Rx na receptę

Nowe listy spowodowały kilkunastoprocentowy spadek ilościowy i wartościowy rynku leków Rx na receptę

Sprzedaż tygodniowa opakowań leków na receptę w aptekach w okresie od 11/2010 – 10/2012

- Spadek ilościowy po 10 miesiącach dla rynku aptecznego Rx: **-10,2%**
- Spadek wartościowy po 10 miesiącach dla rynku aptecznego Rx: **-13,7% (1,88 bln PLN)**

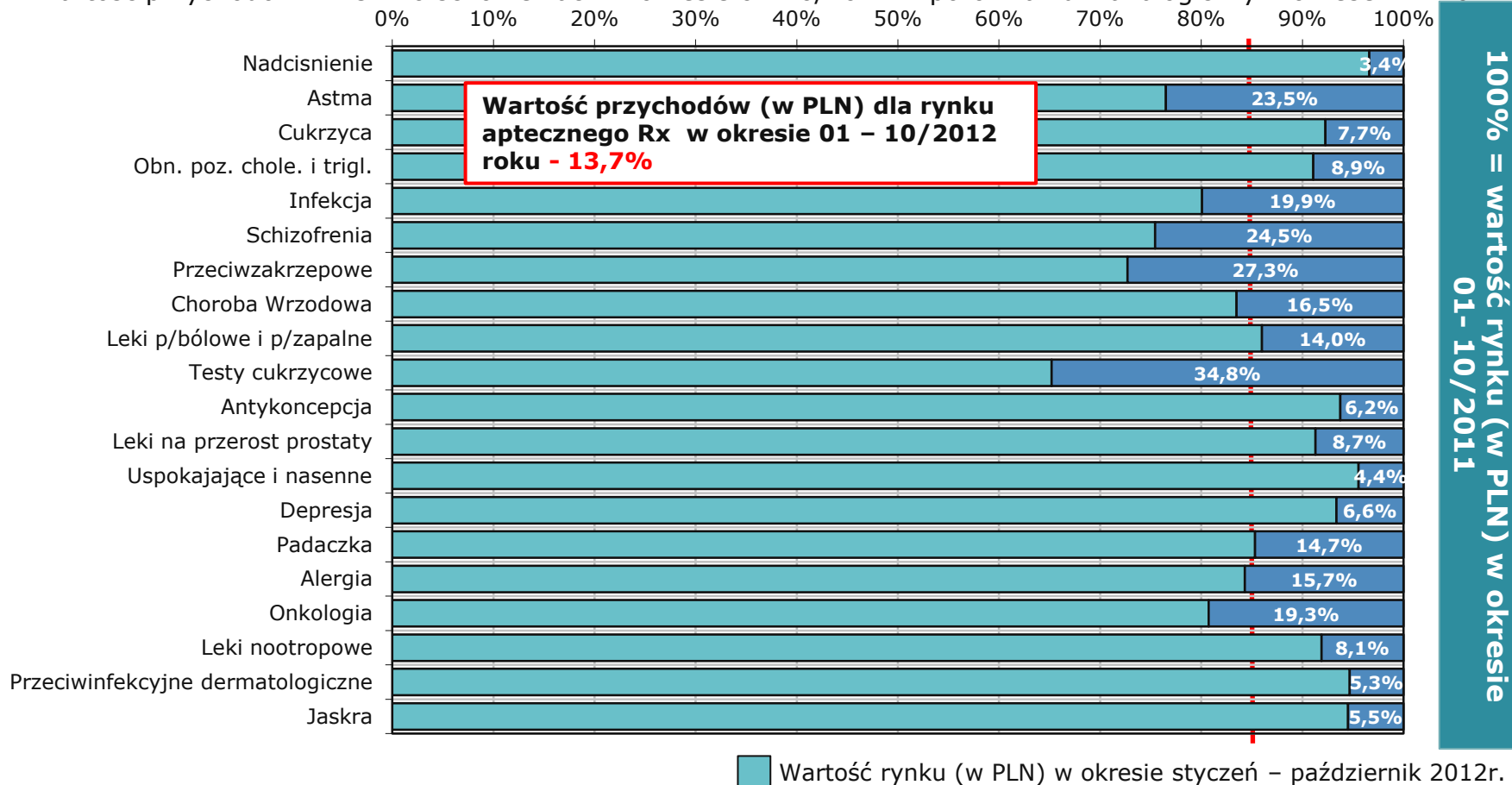
Źródło: IMS Pharmascope weekly, IMS DataView , leki Rx wg. ATC A-V, leki refundowane oraz nierefundowane; dynamika % rok do roku

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Top 20 schorzeń na rynku aptecznym Rx

Żadne z tych schorzeń nie odzyskało wartości sprzedaży z analogicznego okresu roku 2011

Wartość przychodów w TOP 20 schorzeniach w okresie 01-10/2012 w porównaniu z analogicznym okresem w 2011

Źródło: IMS Pharmascope 10/2012, Rynek apteczny Rx (A-V), ceny detaliczne brutto wyrażone w PLN

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

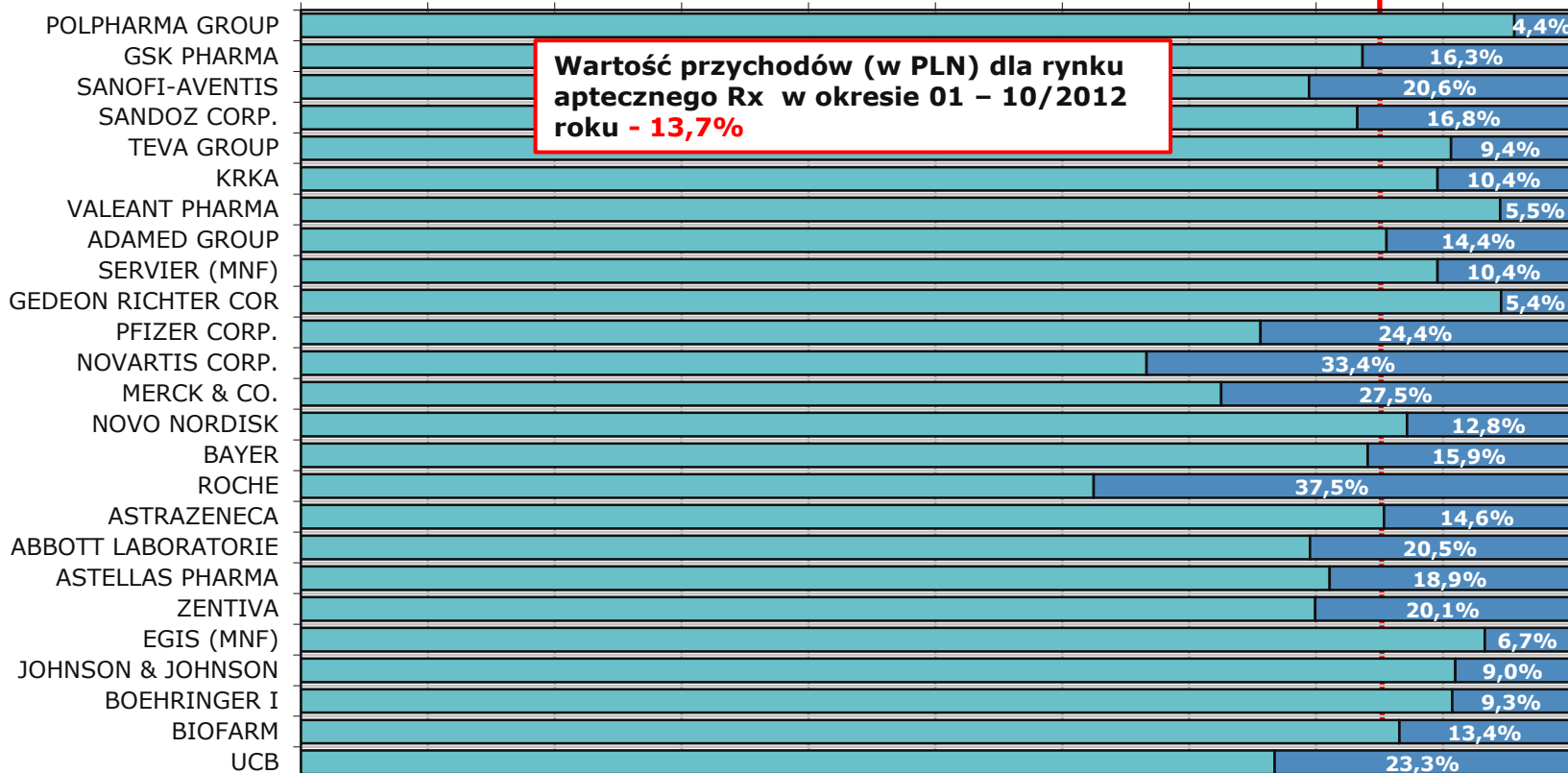

TOP 25 korporacji na rynku aptecznym Rx

Żadna nie odzyskała wartości sprzedaży z analogicznego okresu roku 2011. Tylko 4 z Top 50 odnotowuje wzrost.

Wartość przychodów w TOP 20 korporacjach w okresie 01-10/2012 w porównaniu z analogicznym okresem w 2011 r.

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Wartość przychodów (w PLN) dla rynku aptecznego Rx w okresie 01 - 10/2012 roku - 13,7%

100% = wartość rynku (w PLN) w okresie 01-10/2011

Wartość rynku (w PLN) w okresie styczeń – październik 2012r.

Źródło: IMS Pharmascope 10/2012, Rynek apteczny Rx (A-V), ceny detaliczne brutto wyrażone w PLN

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Agenda

- Rynek apteczny w 2012 roku po 10 miesiącach.
- **Listy refundacyjne – NFZ, pacjent, prognoza rynku farmaceutycznego w 2012 roku.**
- Zmiany w kanale aptecznym.
- Wpływ ustawy refundacyjnej na rynek – druga edycja badania.

Wpływ nowych list na rynek leków refundowanych

Głównym beneficjentem nowej ustawy pozostaje NFZ z oszczędnościami rocznymi rzędu 2,0 mld zł

Wpływ nowych list refundacyjnych na rynek leków refundowanych (obwieszczenie z dnia 26 października 2012)

Kategorie zmian	Zmiana %	Zmiana wartościowa
Analizowany rynek leków refundowanych w cenach detalicznych	(-) 18,8% wartościowo (-) 14,5% ilościowo	(-) 2,403 mld PLN
Zmiana wysokości dopłaty pacjenta (całkowitej kwoty wydanej na leki przez pacjenta w 2012 roku)	(-) 9,4%	(-) 409,2 mln PLN
Zmiana poziomu współpłacenia pacjenta	(+) 3,9 punktu procentowego (w tym +3,9 pp dla leków generycznych i +3,8 pp dla leków innowacyjnych)	W 2011 pacjent dopłacał średnio 34,0% do ceny leku refundowanego. Po zmianie w 2012 roku będzie dopłacał 37,9%
Zmiana wysokości refundacji NFZ w 2012 roku	(-) 23,6%	(-) 1,994 mld PLN
Zmiana średniej ceny dla pacjenta	(+) 5,9%	W 2011 roku pacjent dopłacał średnio 9,27 PLN do ceny leku refundowanego. Nowe listy przynoszą zmianę do poziomu 9,82 PLN

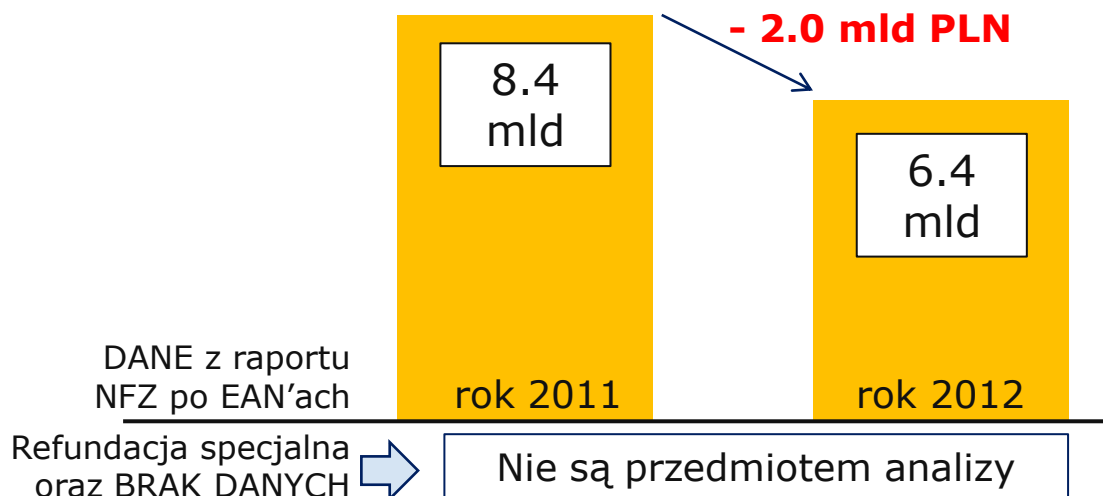
Źródło: IMS obliczenia własne, Obwieszczenia MZ, IMS Refundator

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Wydatki NFZ na refundację leków

NFZ po 9 miesiącach 2012 roku wydał o 1,4 mld zł mniej na refundację leków niż w roku 2011 przy prognozie rocznej 2,0 mld

Wpływ nowych list refundacyjnych na rynek leków refundowanych (według obwieszczenia z ob. od 1 listopada 2012)

Oficjalne dane publikowane przez NFZ pokazują, że w okresie styczeń – wrzesień 2012 NFZ wydał mniej na refundację leków w aptekach o 1.4 mld PLN niż w tym samym okresie w 2011 roku.

	Dane NFZ									Prognoza IMS			
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Kwota refundacji 2012 (mln PLN)	407	500	573	547	540	610	488	478	515	524	544	717	6 443
Oszczędności NFZ (mln PLN)	236	150	175	118	132	74	155	164	177	180	187	246	1 994
% oszczędności vs 2011 roku	-37%	-23%	-23%	-18%	-20%	-11%	-24%	-26%	-26%	-26%	-26%	-26%	-24%

*nie zawiera pozycji BRAK DANYCH

-1,4 mld PLN

Źródło: IMS Refundator, lista refundacyjna edycja listopad 2012, Pharmascope 2012/09

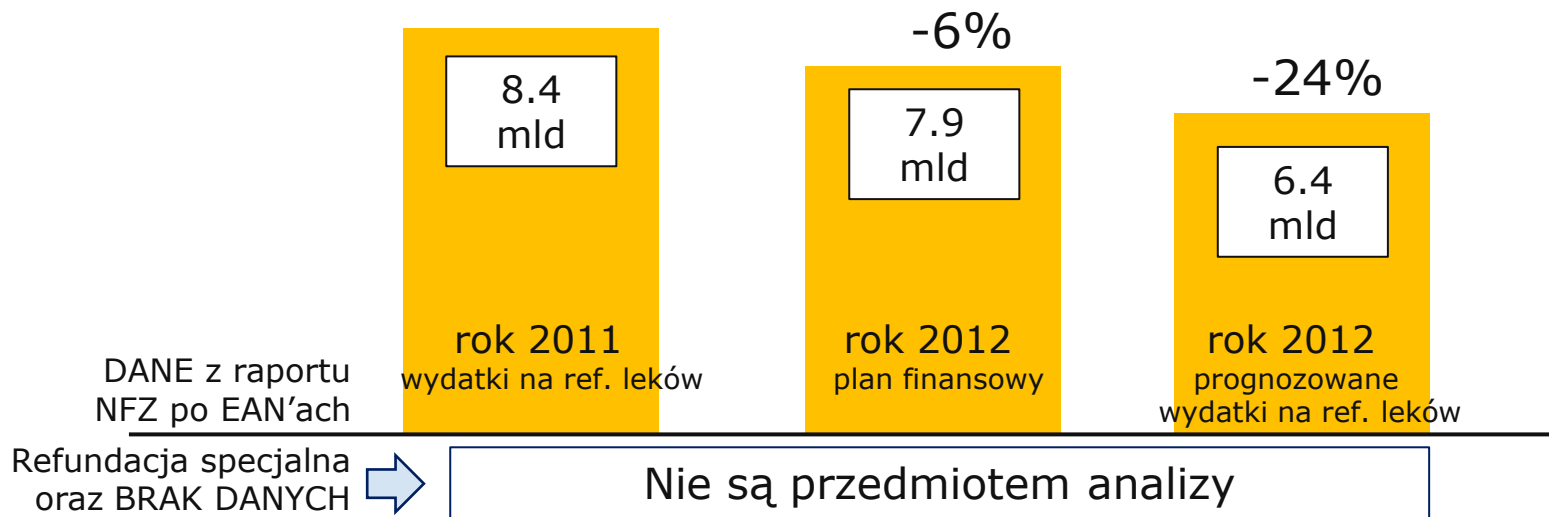
Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Oszczędności NFZ w stosunku do planu finansowego

W 2012 roku NFZ zaoszczędzi 1,5 mld zł, które powinien przeznaczyć na refundację leków innowacyjnych

Wpływ nowych list refundacyjnych na rynek leków refundowanych (według obwieszczenia z ob. od 1 listopada 2012)

W stosunku do roku 2011	- 2.0 mld PLN
W stosunku do planu finansowego na 2012	-1.5 mld PLN

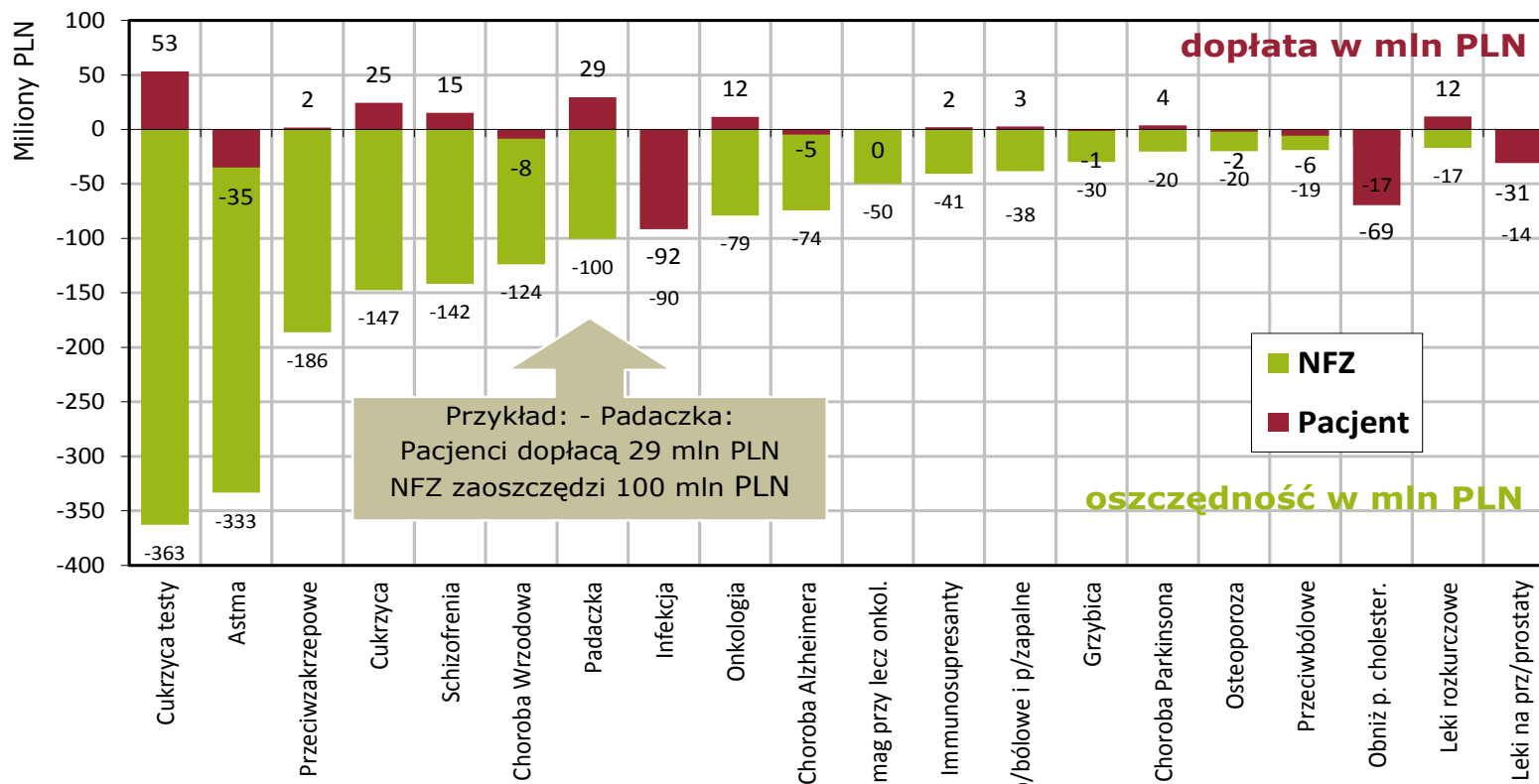
Źródło: IMS Refundator, lista refundacyjna edycja listopad 2012, Pharmascope 2012/09

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Zmiany wydatków NFZ i pacjenta dla Top 20 schorzeń

W 17 z Top 20 największych schorzeń NFZ oszczędza w wyniku wprowadzenia nowych list refundacyjnych

TOP 20 schorzeniach o największej dynamice zmian w 2012 roku

Źródło: IMS Refundator, lista refundacyjna edycja listopad 2012, Pharmascope 2012/09

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Zmiana poziomu współpłacenia pacjentów za leki

Udział płacenia pacjentów w ogólnych wydatkach na leki rośnie i jest najwyższe w Europie

Zmiana poziomu współpłacenia pacjenta za leki w 2011 – 2012 (rynek apteczny)

poszczególne etapy współpłacenia pacjenta do ceny leku na rynku aptecznym (EPHRA A-V)	2011		2012		Zmiana 2012 vs. 2011
	liczba leków (wartość rynku)	poziom współpłacenia pacjenta	liczba leków	poziom współpłacenia pacjenta	
I. Leki obecne na listach refundacyjnych w 2011 i 2012 roku (część wspólna)	2 329 (11,7 mld PLN)	32,9%	2 329	34,6%	1,7%
II. Leki obecne na listach refundacyjnych w każdym z lat (bez refundacji ułamnej)	3 154 (12,5 mld PLN)	34,1%	3 061	34,9%	0,8%
III. Leki zrefundowane w 2011 roku (wraz z refundacją ułamną) w porównaniu do kosztów tych samych leków w 2012 roku	4 440 (12,8 mld PLN)	34,0%	4 440	37,9%	3,9%
IV. Leki na receptę dostępne w aptekach (refundowane i nier refundowane)	7 844 (17,2 mld PLN)	50,9%	7 693	55,4%	4,5%
V. Leki na receptę oraz leki bez recepty	1 1716 (22,4 mld PLN)	62,3%	11 521	66,8%	4,5%

* Wartość sprzedaży leków refundowanych i nier refundowanych w cenach detalicznych brutto PLN.

Źródło: IMS Refundator, lista refundacyjna edycja listopad 2012, Pharmascope 2012/09, produkt definiowany wg IMS (paczka).

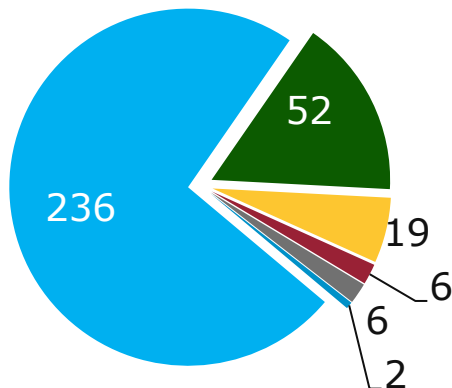
Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Koszty przeceny magazynów aptecznych

Przecena magazynów kosztowała apteki w 2012 roku 35 milionów i dotyczyła 85 grup limitowych, gdzie zmieniły się podstawy do limitu

321 Grup Limitowych

(bez zmian) grupy limitowe gdzie kolejne edycje list refundacyjnych nie zmieniły produktu wyznaczającego podstawę do limitu

(jedna zmiana) grupy limitowe gdzie jedna z edycji list refundacyjnych zmieniła produkt wyznaczający podstawę do limitu.

(dwie zmiany) grupy limitowe gdzie dwie edycje list refundacyjnych zmieniły produkt wyznaczający podstawę do limitu.

(trzy zmiany) grupy limitowe gdzie trzy edycje list refundacyjnych zmieniły produkt wyznaczający podstawę do limitu.

(cztery zmiany) grupy limitowe gdzie cztery edycje list refundacyjnych zmieniły produkt wyznaczający podstawę do limitu.

(pięć zmian) grupy limitowe gdzie kolejne pięć edycji list refundacyjnych zmieniło produkt wyznaczający podstawę do limitu.

85 grup limitowych, gdzie zmieniły się w 2012 roku limity stanowi 53% całości refundacji NFZ

Źródło: IMS Refundator, analiza wpływu nowych list refundacyjnych edycja listopad 2012

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Zmiany na listach refundacyjnych

Ustawa wprowadziła co 2 miesiące zmiany poziomu odpłatności pacjentów dla około 30% leków refundowanych z list

Porównanie kolejnych list refundacyjnych publikowanych w 2012 roku

Zmiana poziomu odpłatności pacjenta (liczba leków)	Listy Marzec vs Styczeń	Listy Maj vs Marzec	Listy Lipiec vs Maj	Listy Wrzesień vs Lipiec	Listy Listopad vs Wrzesień	Prognoza listy Styczeń vs Listopad
Pacjent płaci więcej	477	593	453	495	620	540
Pacjent płaci mniej	540	581	464	472	471	~1500
Zmiana ceny zbytu	294	343	174	101	96	?
Razem liczba leków gdzie nastąpiła zmiana:	1 017	1 174	917	1 068	1 284	2040

Na podstawie IMS Refundator i aktualnej prognozy do końca roku widać, że podobny zakres zmian będzie również na kolejnych listach w 2012 r. W styczniu 2013 r. zmiana marży hurtowej do 6% spowoduje spadek odpłatności dla znaczącej liczby produktów – zmiany te będą jednak niewielkie.

Źródło: IMS Refundator, nowe listy refundacyjne edycje z 2012 r.

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Czynniki wpływające na prognozę rynku 2012

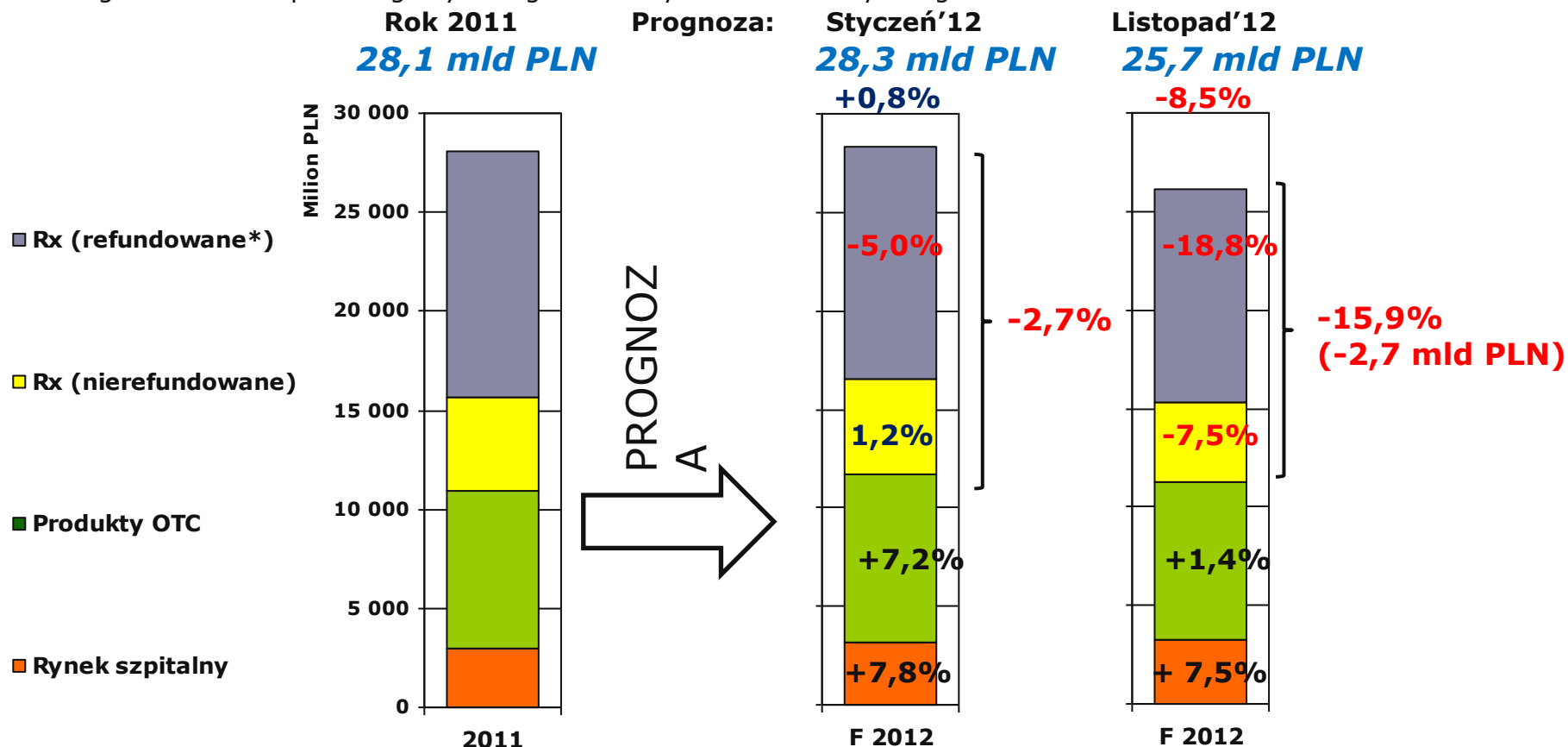
Kilkanaście czynników wpływa na prognozowany duży spadek wielkości sprzedaży w 2012 roku

- "Panika zakupowa" w grudniu 2011 r., która przeniósła część sprzedaży z Q1 2012 na koniec 2011.
- Wysoki spadek konsumpcji leków spowodowany wdrażaniem nowej ustawy oraz jednocześnie [wzrost procentowy i wartościowy poziomu współpłacenia pacjenta](#).
- [Zmiany w limitach co 2 miesiące](#), które prowadzą do zamieszania w kanale dystrybucji z powodu obawy przed stratami wśród detalistów i hurtowników.
- [Zmniejszenie liczby leków refundowanych](#) na listach refundacyjnych z 3154 w 2011 (w praktyce 4440 leki refundowane) do 2527 w styczniu 2012 roku (3061 leków zawartych w wykazach MZ z listopada 2012).
- [Ustanowienie stałych marż](#) (brak rabatów i zakaz promocji apteki).
- Lęk lekarzy przed sankcjami finansowymi związanymi ze stwierdzeniem nieprawidłowości (prawdziwych lub dyskusyjnych) przy ordynacji leków refundowanych – [mniejsza liczba wypisywanych recept](#) na leki refundowane, większa wypisanych na leki OTC i leki na receptę nierefundowane.
- [Ograniczony dostęp do specjalistów](#) - pacjenci muszą czekać w kolejce, aby dostać nowe wytyczne dotyczące ich terapii, częstsze wizyty u lekarza po publikacji nowych list refundacyjnych.
- [Mniejsza dostępność do leków](#), ze względu na zmniejszenie poziomu zapasów utrzymywanych przez apteki i hurtowni – realizowanie recept w następnym dniu, pacjenci muszą odwiedzać kilka aptek.
- Nasilenie [eksportu równoległego](#) w przypadku niektórych leków, co powoduje problemy z ich dostępnością.
- W przypadku osób które nie mogą sobie pozwolić na wykupienie leków (nierealizowanie recept) – [przejęcie na leczenie szpitalne](#).
- [Nadmierna konsumpcja leków](#) w przypadku niektórych obszarach terapeutycznych - bardziej racjonalne stosowanie leków przez pacjentów.

Prognoza rynku na rok 2012

Nowe listy i niższa konsumpcja ilościowa wpływają 8,5% spadek całego rynku. Rynek leków na receptę spada 16% o kwotę 2,7 mld

Prognoza wzrostu poszczególnych segmentów rynku farmaceutycznego w 2012 roku

* Leki refundowane – leki podlegające refundacji w 2011 roku z uwzględnieniem nowych pozycji na kolejnych publikacjach list refundacyjnych w 2012 roku.

Źródło: IMS Pharmascope, Rynek apteczny (A-V), Rynek apteczny Rx (A-V; Rx), Rynek OTC (OTC 1-18+97), szpitale (sell in)

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Agenda

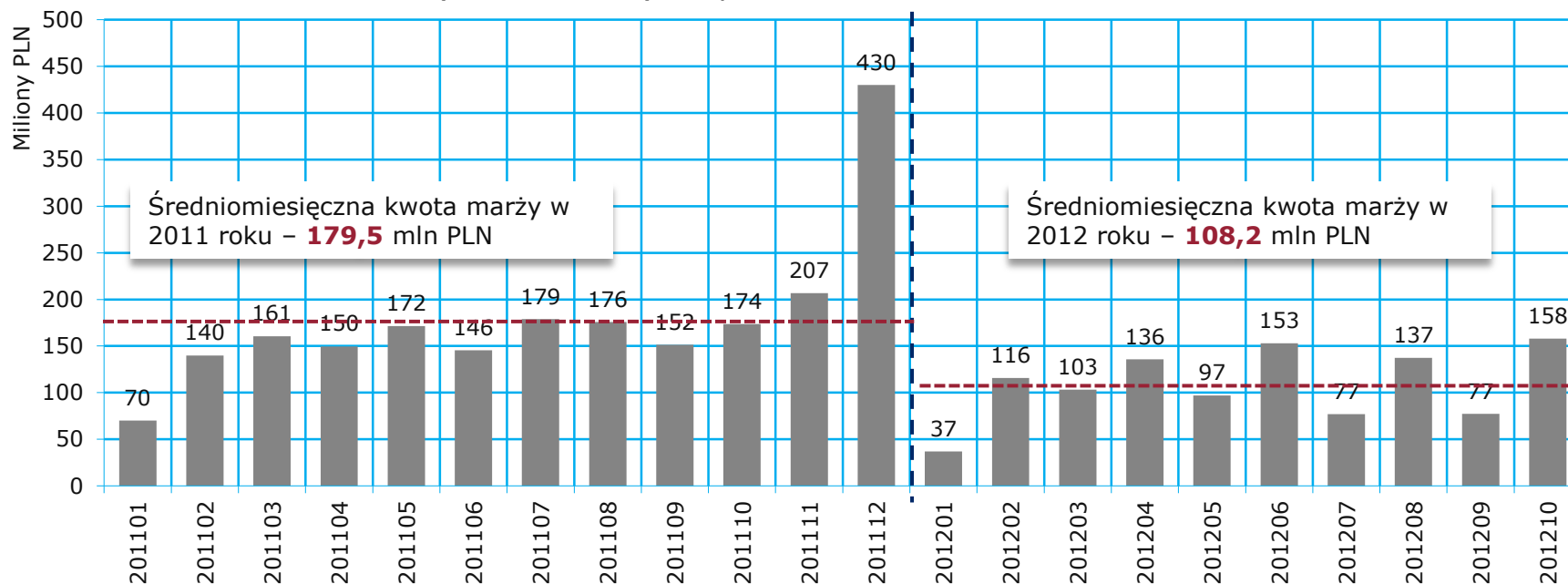
- Rynek apteczny w 2012 roku po 10 miesiącach.
- Listy refundacyjne – NFZ, pacjent, prognoza rynku farmaceutycznego w 2012 roku.
- **Zmiany w kanale aptecznym.**
- Wpływ ustawy refundacyjnej na rynek – druga edycja badania.

Wysokość marży aptecznej dla leków refundowanych

Średnia realizowana marża spadła w 2012 r. o 71,3 milionów miesięcznie

Panika zakupowa w grudniu 2011 roku ponad dwukrotnie zwiększyła kwotę realizowanej marży na lekach refundowanych

Zrealizowana marża kasowa (kwotowo PLN) w aptekach na leki refundowane

Marża kasowa: jest to realna, całkowita kwota marży zrealizowana przez apteki, wyliczona w oparciu o różnicę całkowitej wartości sprzedaży vs całkowitych wartości zakupów w danym okresie.

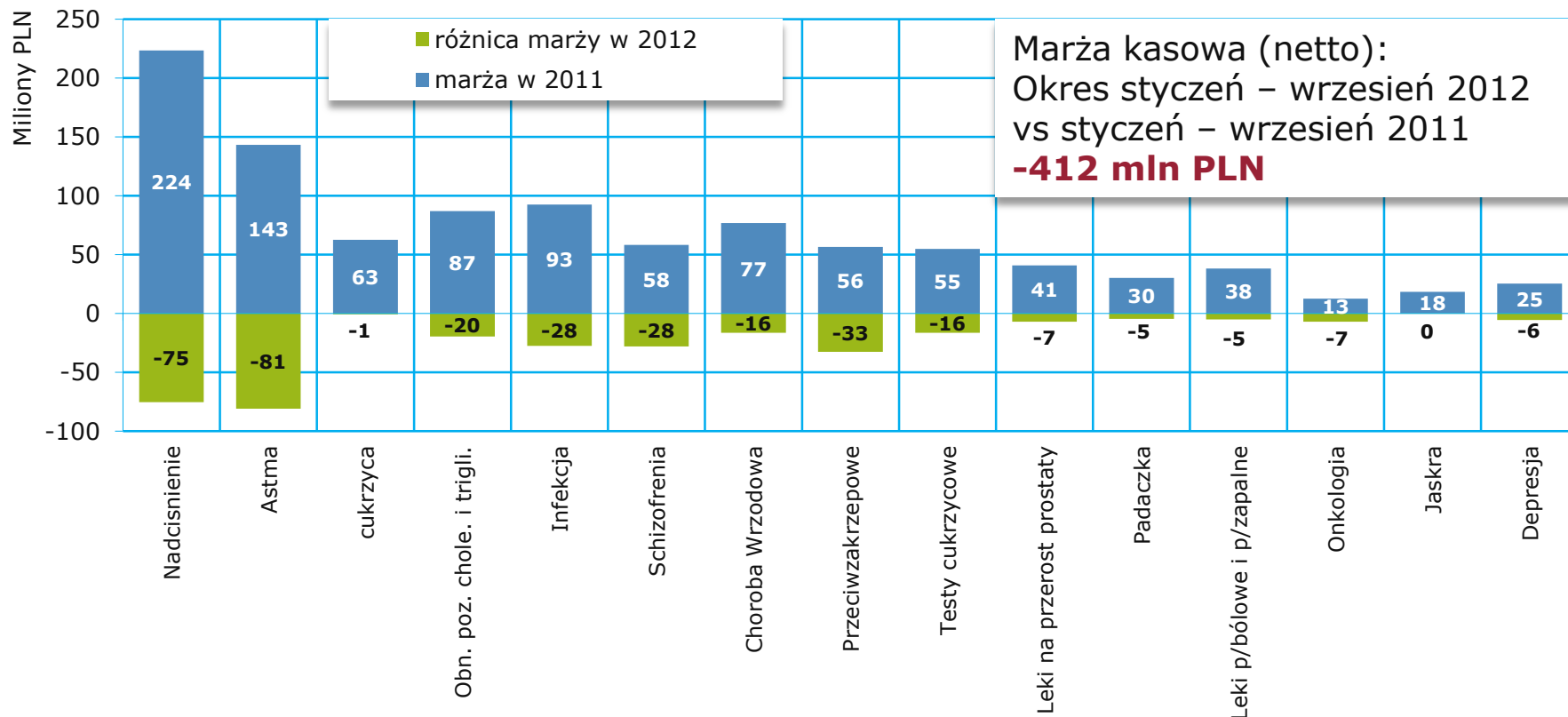
Źródło: IMS Pharmascope 10/2012, leki Rx refundowane (A-V)

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Realizowana kwota marży po 9 miesiącach 2012

Spadek konsumpcji oraz marży przekładają się na spadek realizowanej kwoty marży przez apteki na lekach refundowanych

TOP 15 największych schorzeń pod względem wartości sprzedaży w 2011 r. i kwota marży realizowana w 2012 roku

We wszystkich schorzeniach z Top 15 kwota marży w 2012 roku spadła

Źródło: IMS Pharmascope, Marża kasowa: jest to realna całkowita kwota marży zrealizowana przez apteki wyliczona w oparciu o różnicę całkowitej wartości sprzedaży vs całkowitych wartości zakupów w danym okresie.

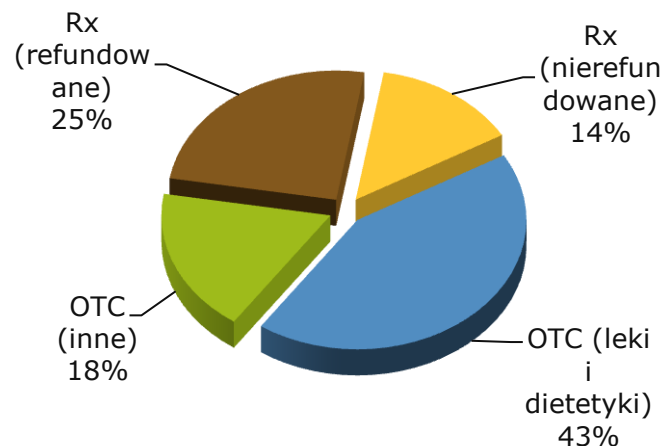
Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Prognozowana utrata kwoty marży i rabatów

Nowa ustawa w 2012 r. spowoduje całkowitą utratę marży aptecznej na poziomie blisko 1,2 miliarda zł.

1. Roczna kwota marży aptecznej na lekach refundowanych zmniejszy się o ~600 mln PLN.
2. Dodatkowo hurtownie nie przekażą aptekom około 600 – 700 mln PLN rabatów wolumenowych.
3. Apteki przy rosnących kosztach i spadku całego rynku nawet optymalizując wysokość magazynu, redukując zatrudnienie oraz wprowadzając oszczędności nie pokryją straty na rabatach wolumenowych.

Okres styczeń – wrzesień 2012

* Udział ilościowy w sprzedaży

Grupa produktów	marża apteczne
Rx (nierefundowane)	18,0%
Rx (refundowane)	16,0%
OTC (leki i dietetyki)	21,1%
OTC (inne)	19,5%

Źródło: IMS Pharmascope, Marża kasowa: jest to realna całkowita kwota marży zrealizowana przez apteki wyliczona w oparciu o różnicę całkowitej wartości sprzedaży vs całkowitych wartości zakupów w danym okresie.

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Porównanie kosztów dystrybucji w Polsce i innych krajach

W Polsce mamy najniższe ceny leków, wysokie koszty dystrybucji i najniższą marżę na opakowanie

Porównanie podstawowych wskaźników w 2011 roku

Kraj	Marża procentowa	Cena/ opak. (€)	Marża/ opak. (€)	Opak./ osobę	Marża/ osobę (€)
Irlandia	54,55 %	20,13	9,33	14,68	137,00
Norwegia	52,04 %	25,79	10,35	8,67	89,70
Włochy	51,72 %	6,89	3,37	23,35	78,73
Hiszpania	46,76 %	9,00	3,91	22,98	89,92
Finlandia	44,09 %	20,98	8,93	10,10	90,16
Grecja	42,19 %	9,88	3,9	30,93	120,59
Austria	42,12 %	13,61	5,22	17,02	88,83
Holandia	41,84 %	11,2	4,57	15,18	69,38
Szwajcaria	40,98 %	33,2	12,89	9,31	120,05
Portugalia	38,89 %	10,48	3,67	18,39	67,49
Francja	34,89 %	11,77	3,81	23,36	88,98
Belgia	31,03 %	21,04	6,10	11,72	71,46
Polska	29,55 %	4,92	1,32	16,97	22,43
Rumunia	26,35 %	5,63	1,35	14,80	19,95
Węgry	19,57 %	7,06	1,31	18,50	24,15

Źródło: IMS Pricing Database; opracowanie na podstawie obliczeń marży aptecznej i hurtowej, leki na receptę w 2011 r

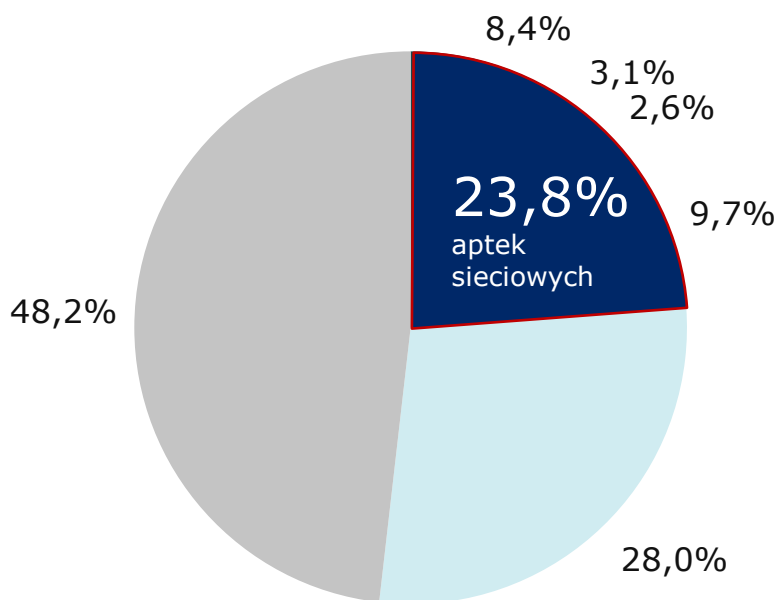
Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Rynek aptek w Polsce

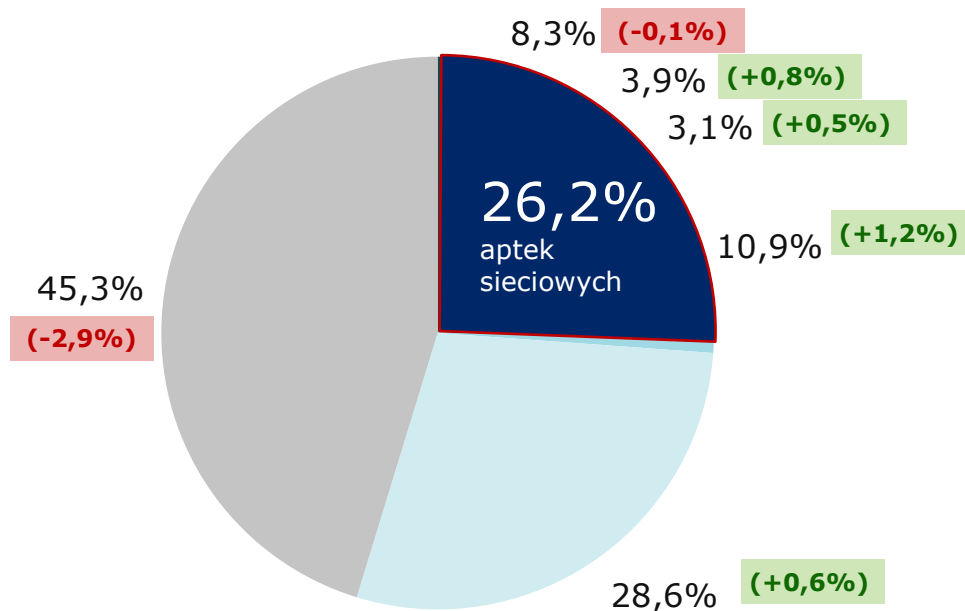
Udział sieci wzrósł kosztem aptek indywidualnych

Wrzesień 2011

■ sieci 50+   ■ sieci 30-49   ■ sieci 15-29
 ■ sieci 5-14   ■ sieci 2-4   ■ 1 apteka

Wrzesień 2012

■ sieci 50+   ■ sieci 30-49   ■ sieci 15-29
 ■ sieci 5-14   ■ sieci 2-4   ■ 1 apteka

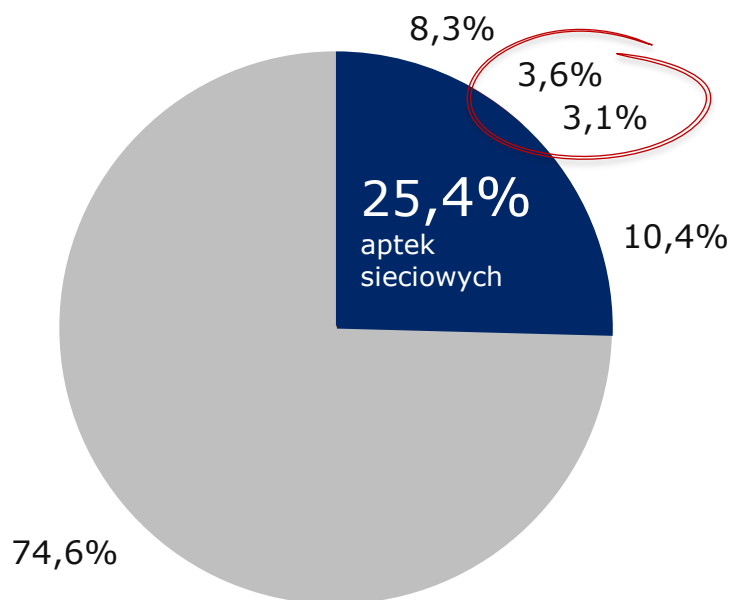
Źródło: Baza aptek IMS Poland 09/2012

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Rynek aptek w Polsce

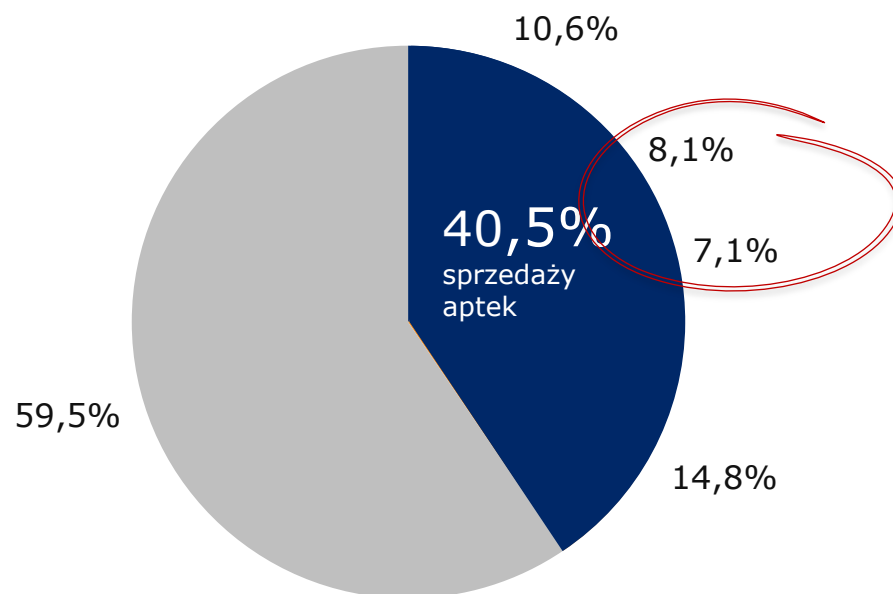
25% aptek sieciowych odpowiada za 41% rynku wartościowo

Struktura aptek

- sieci 50+
- sieci 30-49
- sieci 15-29
- sieci 5-14
- pozostałe apteki

Struktura sprzedaży (wart.)

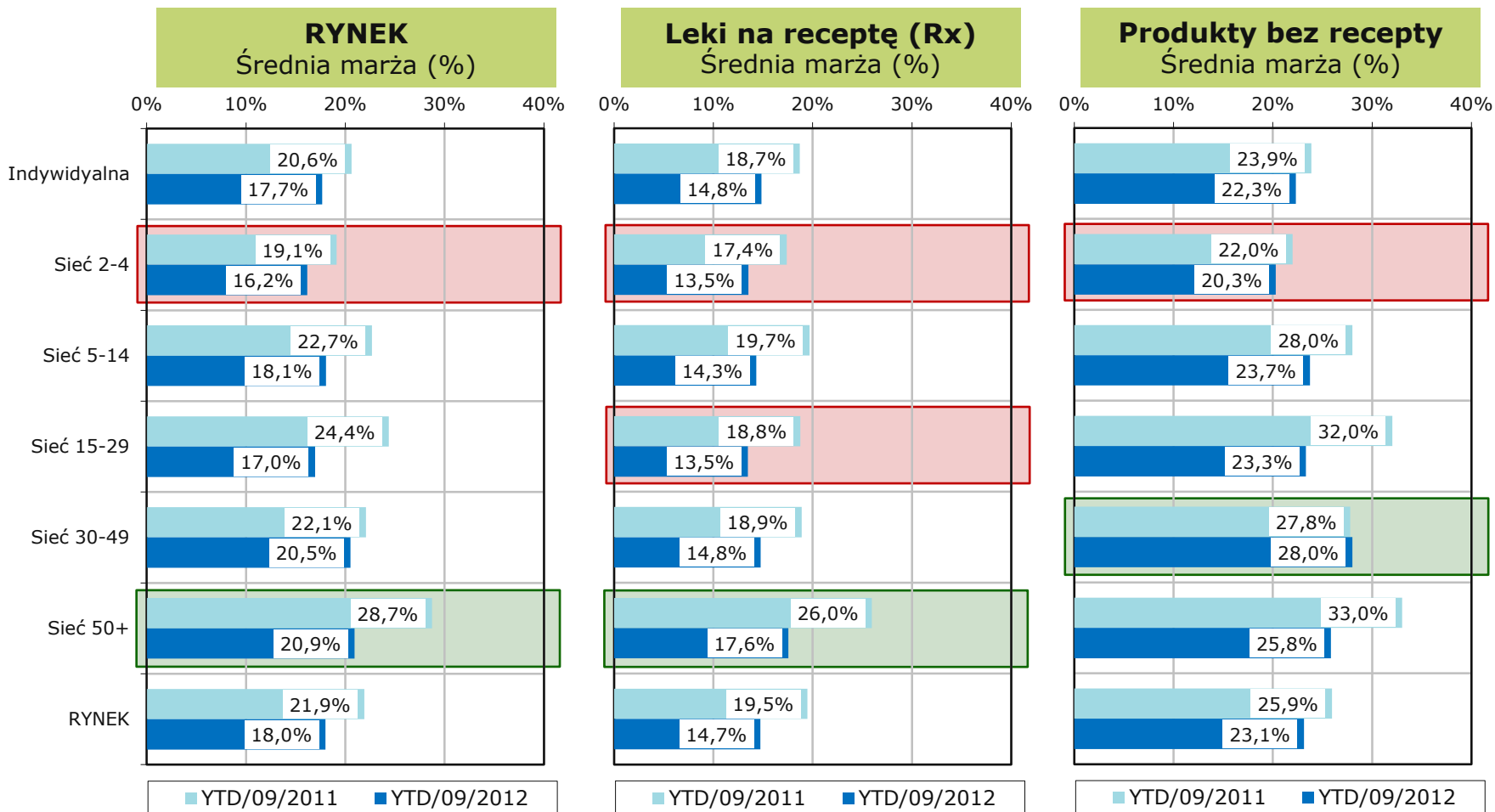
- sieci 50+
- sieci 30-49
- sieci 15-29
- sieci 5-14
- pozostałe apteki

Źródło: Baza aptek IMS Poland 09/2012

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Rynek aptek w Polsce

Średnia marża spadła najbardziej w dużych sieciach. Średnio marża spadła z 22% na 18%

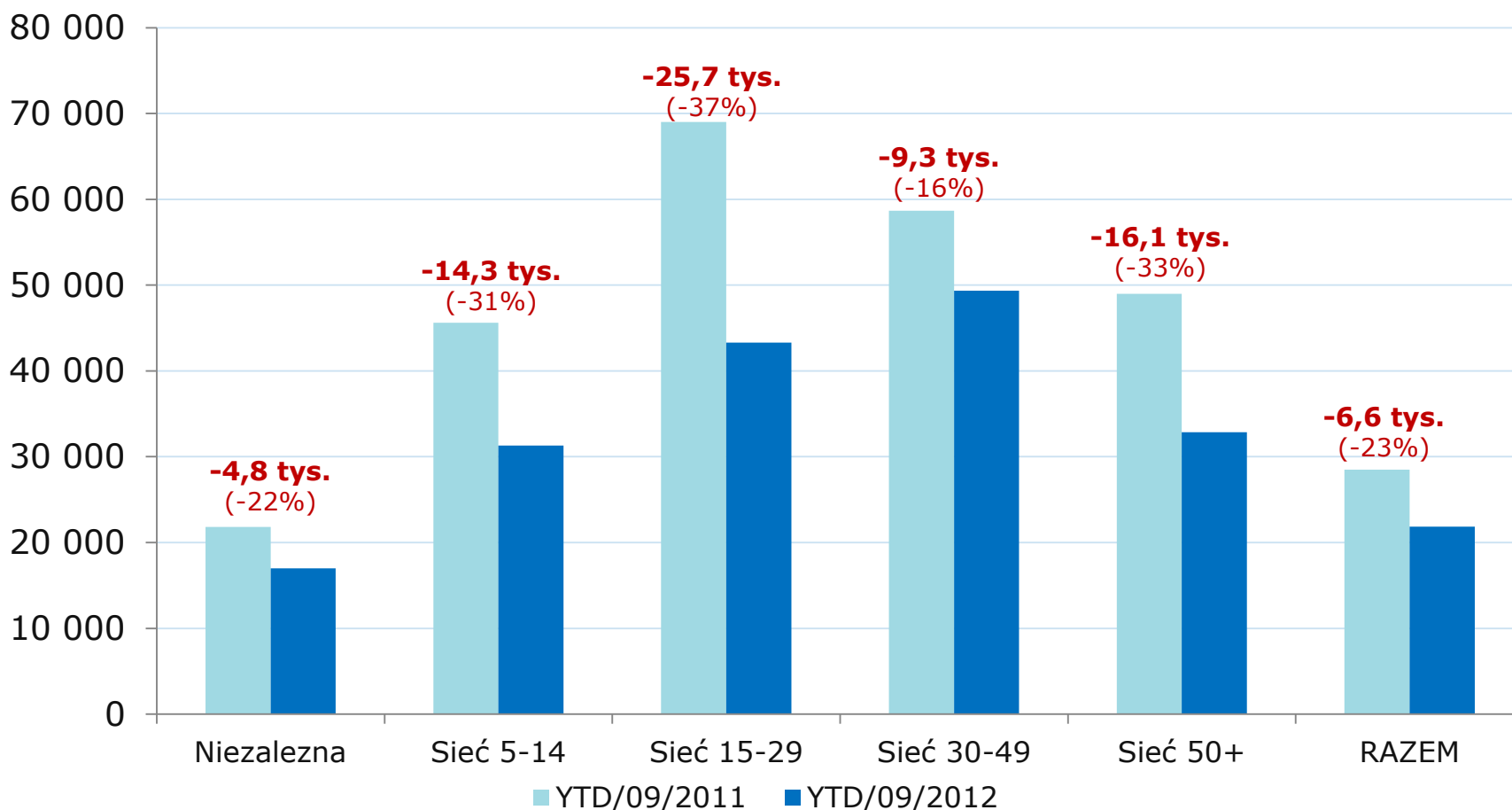

Źródło: Dane z aptek 09/2012; Metoda wyliczenia marży: (wartość sprzedaży brutto/wartość zakupu brutto) - 1

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej - wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Rynek aptek w Polsce

Średnia miesięczna marża spadła od 16% do 37% co odpowiada kwotom od 5 do 26 tys. zł.

Źródło: Baza aptek IMS Poland 09/2012, wartościowo w cenach detalicznych

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Agenda

- Rynek apteczny w 2012 roku po 10 miesiącach.
- Listy refundacyjne – NFZ, pacjent, prognoza rynku farmaceutycznego w 2012 roku.
- Zmiany w kanale aptecznym.
- **Wpływ ustawy refundacyjnej na rynek – druga edycja badania.**

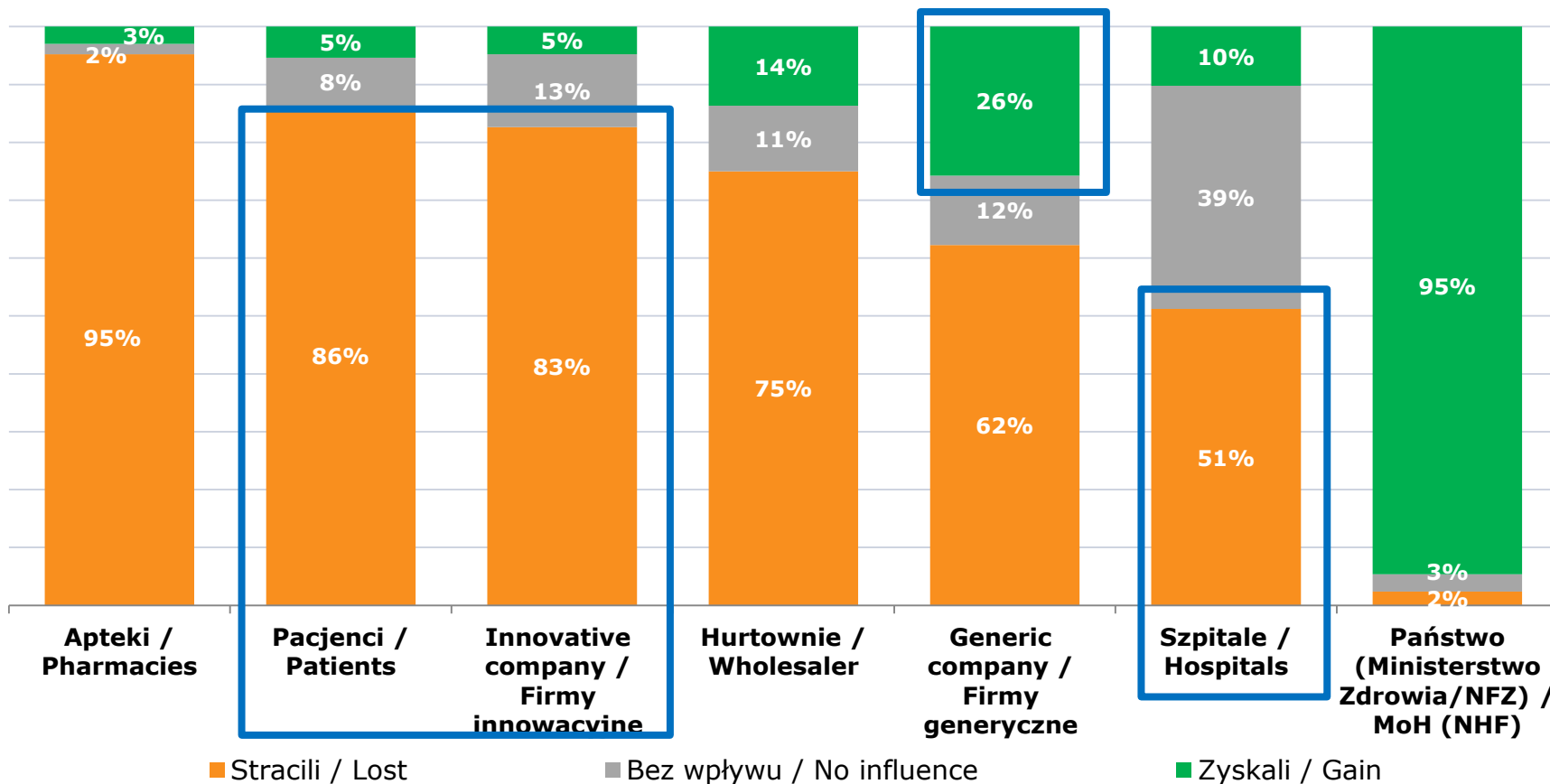
II edycja badania na temat wpływu nowej ustawy na rynek farmaceutyczny

Badanie i próba

W badaniu przeprowadzonym przez IMS Poland otrzymaliśmy odpowiedzi od 202 respondentów, kadry zarządzającej podmiotów działających na polskim rynku farmaceutycznym

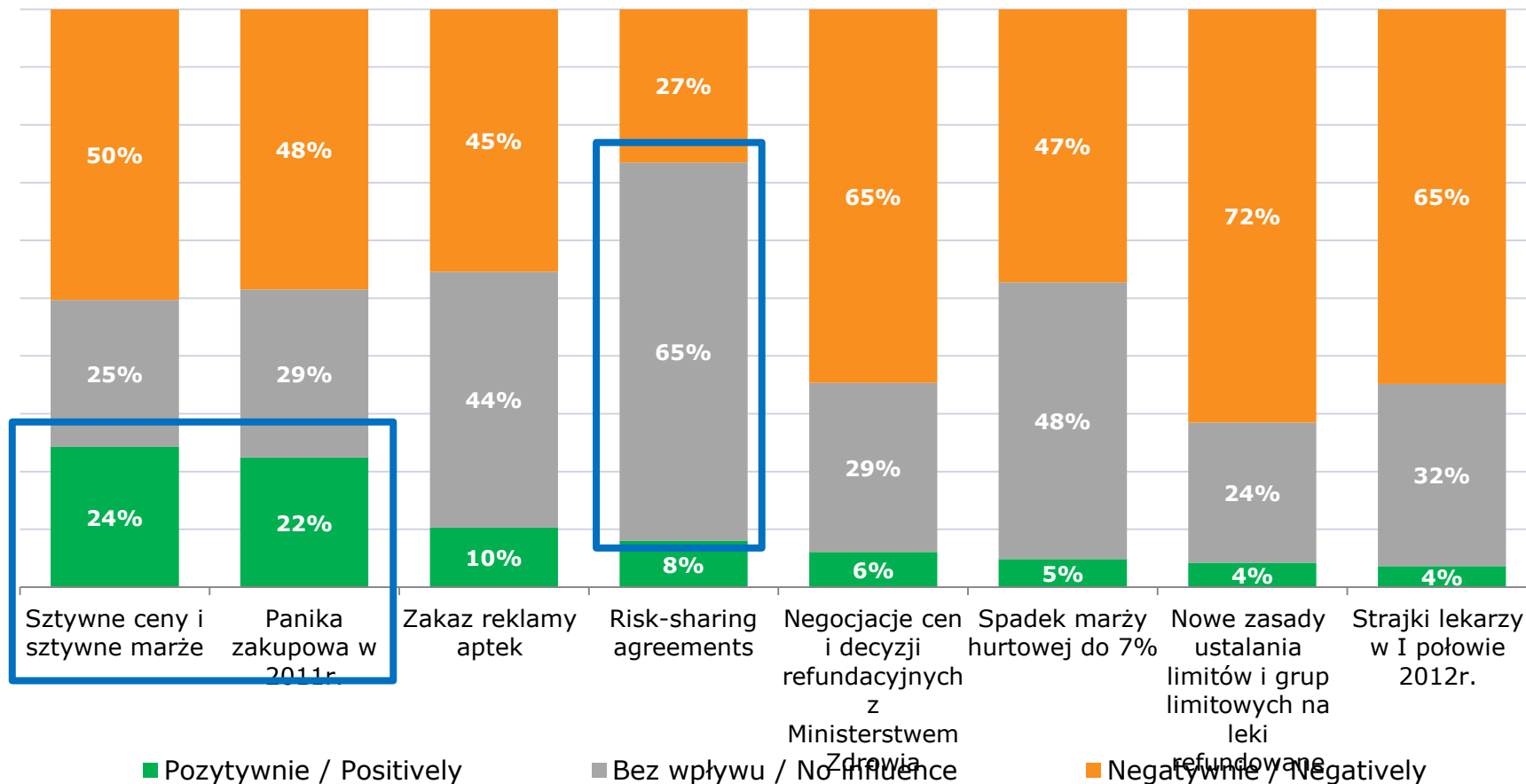
- **Producenci** - 127 ankiet wśród producentów reprezentujących 71% wartości rynku
- **Hurtownie** - 22 ankiety wśród hurtowni reprezentujących 85% wartościowego udziału w rynku aptecznym sell-in (w tym wszystkie hurtownie z TOP5)
- **Apteki** - 44 ankiet wśród aptek, w tym 10 ankiet z sieci reprezentujących 15% wartościowego udziału w rynku aptecznym sell-out (wszystkie z sieci z TOP5)
- **Stowarzyszenia branżowe** – 9 ankiet

Kto zyskał – kto stracił?

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

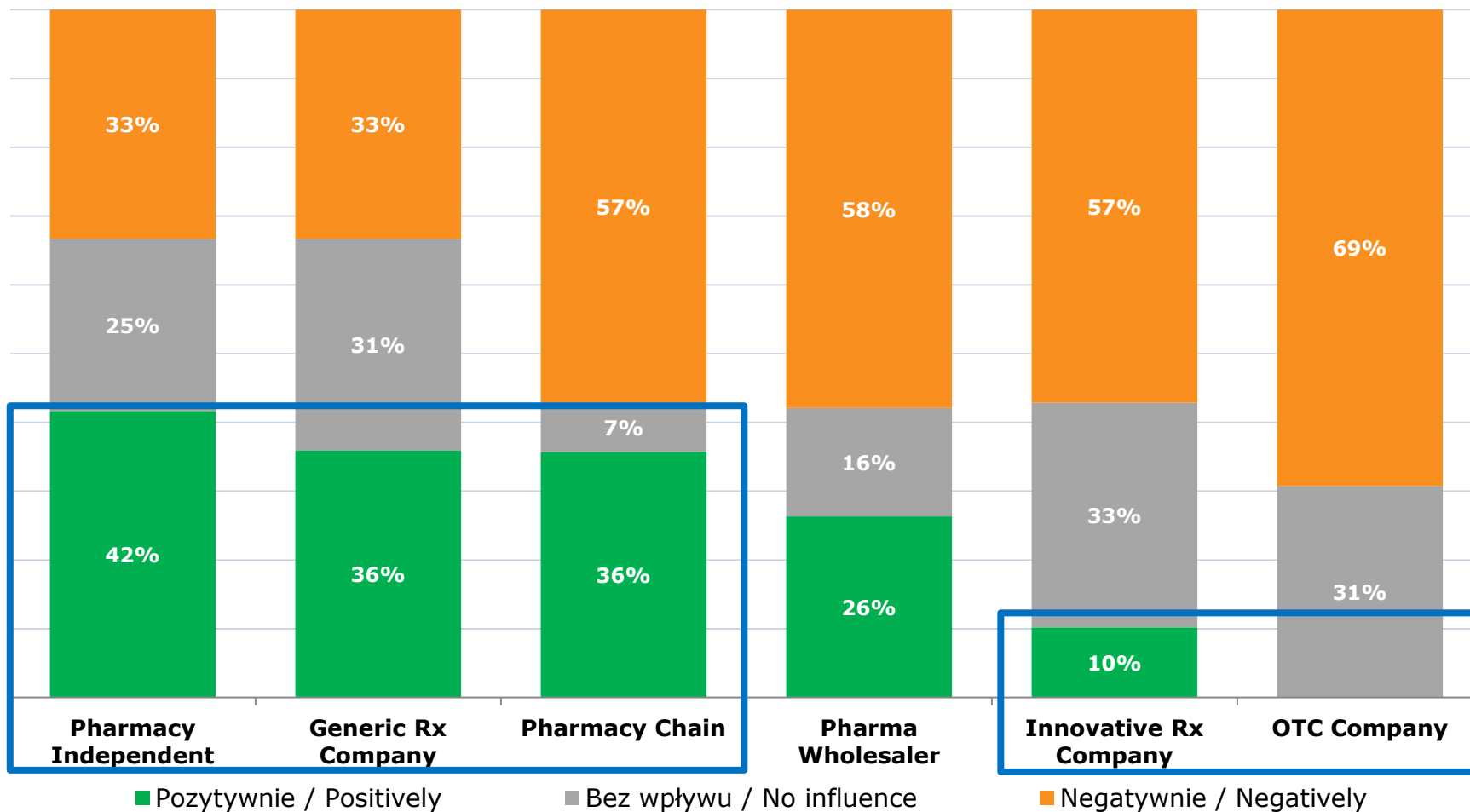
Które zmiany przyniosły jaki efekt?

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

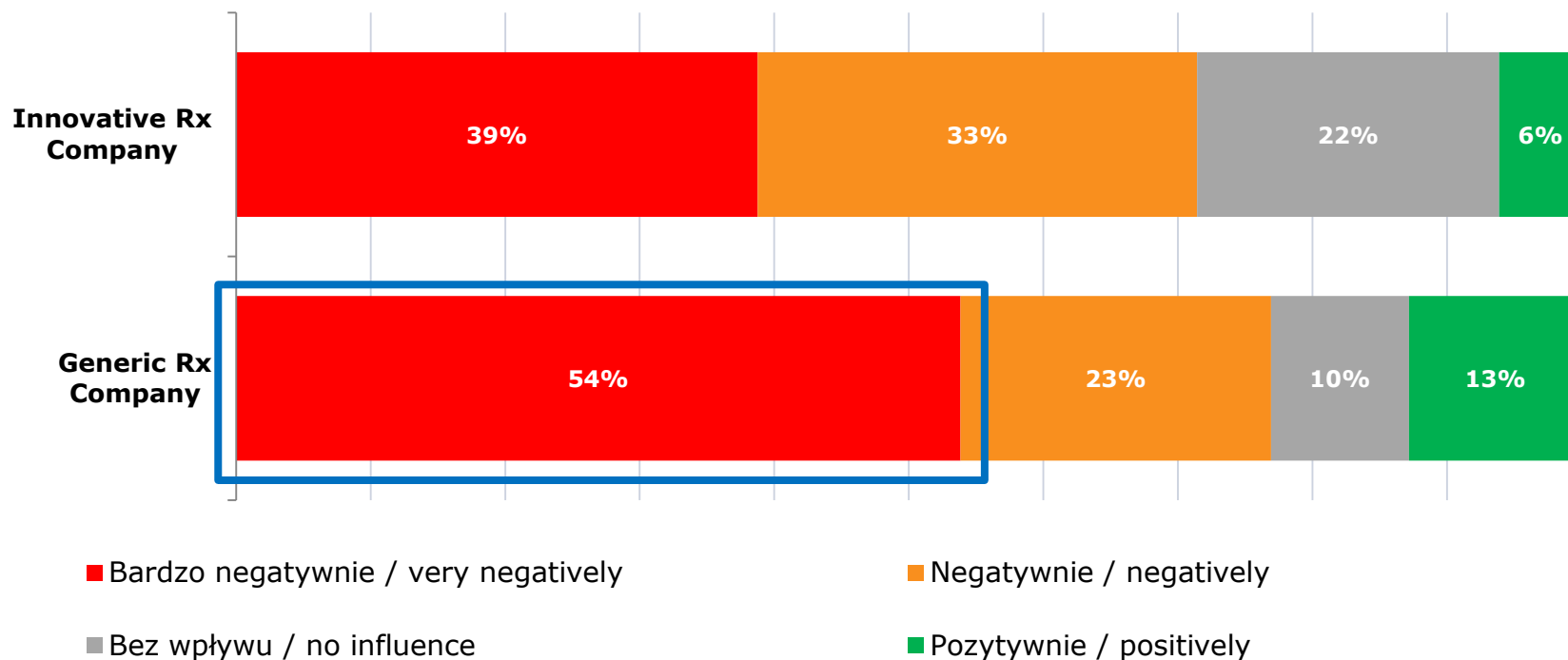

Sztywne ceny i sztywne marże

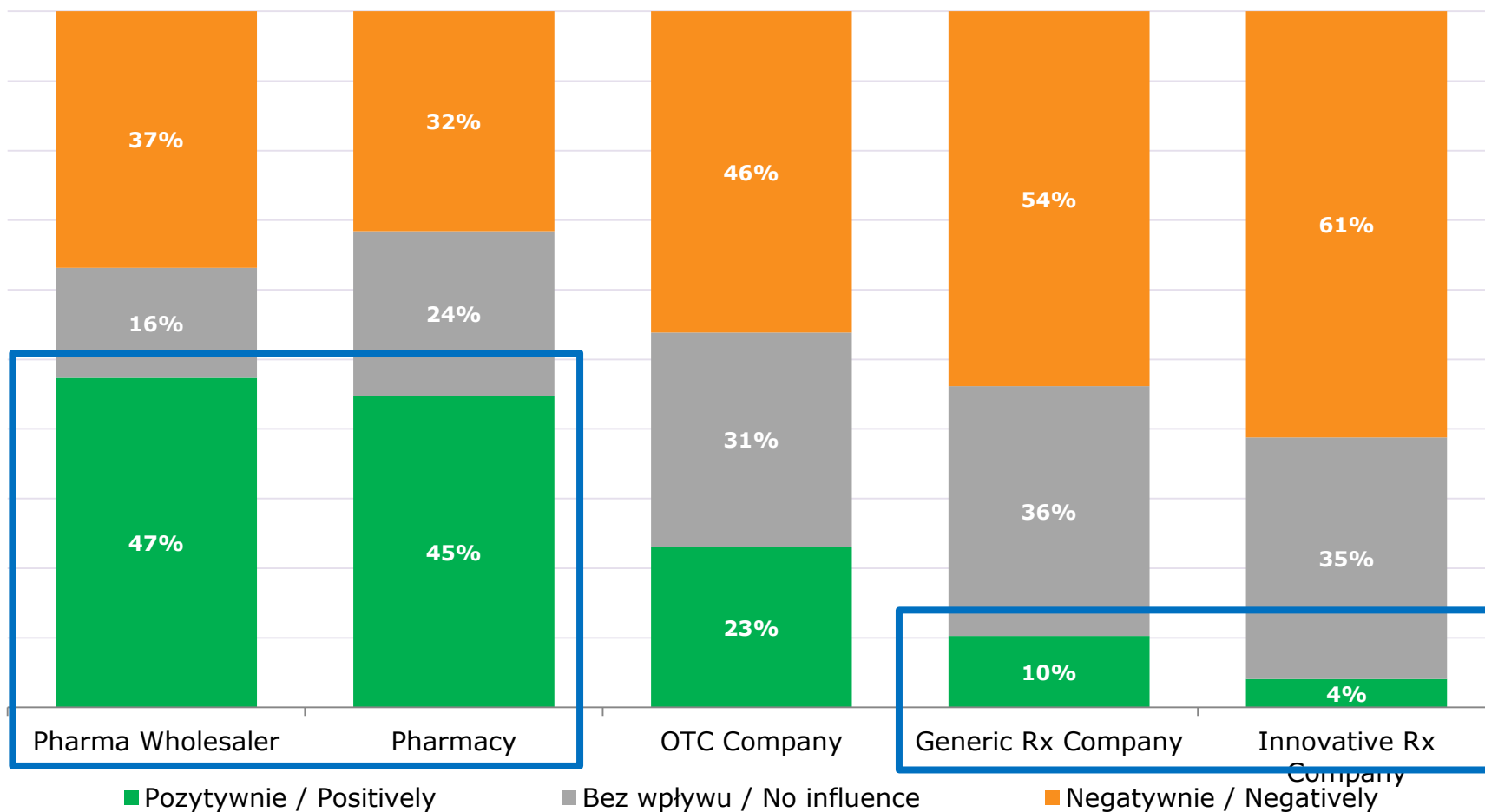

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Negocjacje z Ministerstwem Zdrowia

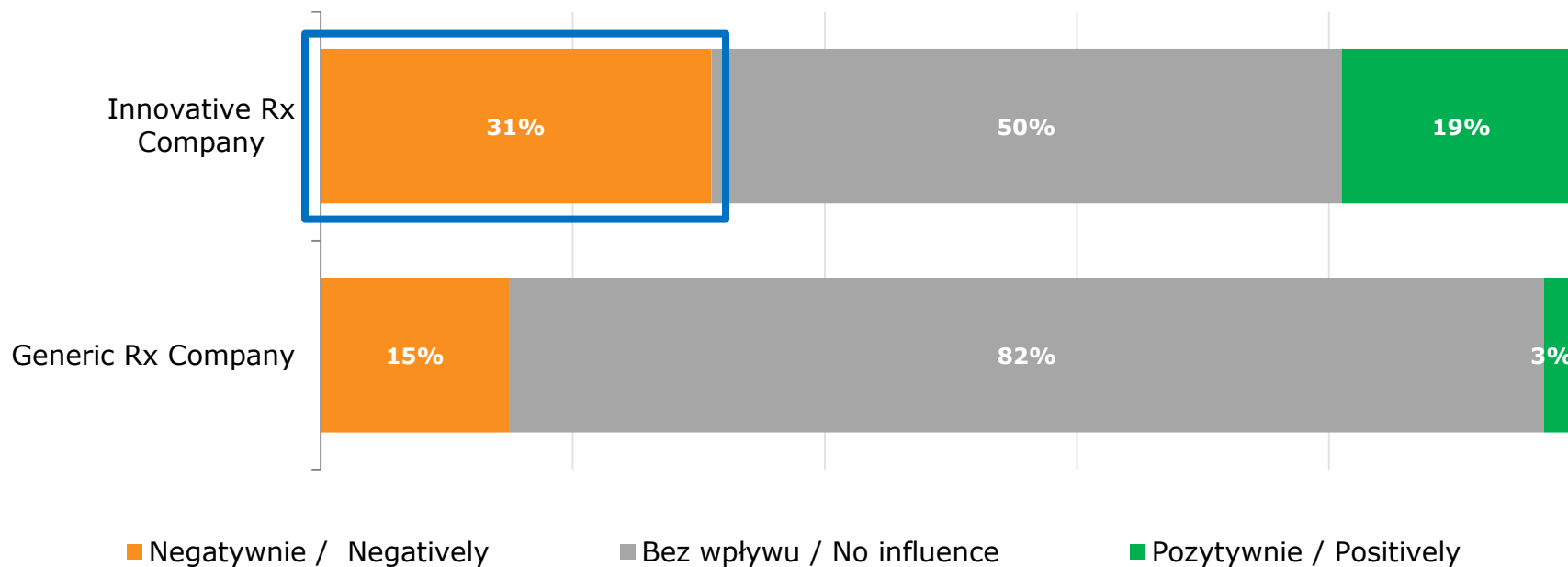

Panika zakupowa w grudniu 2011

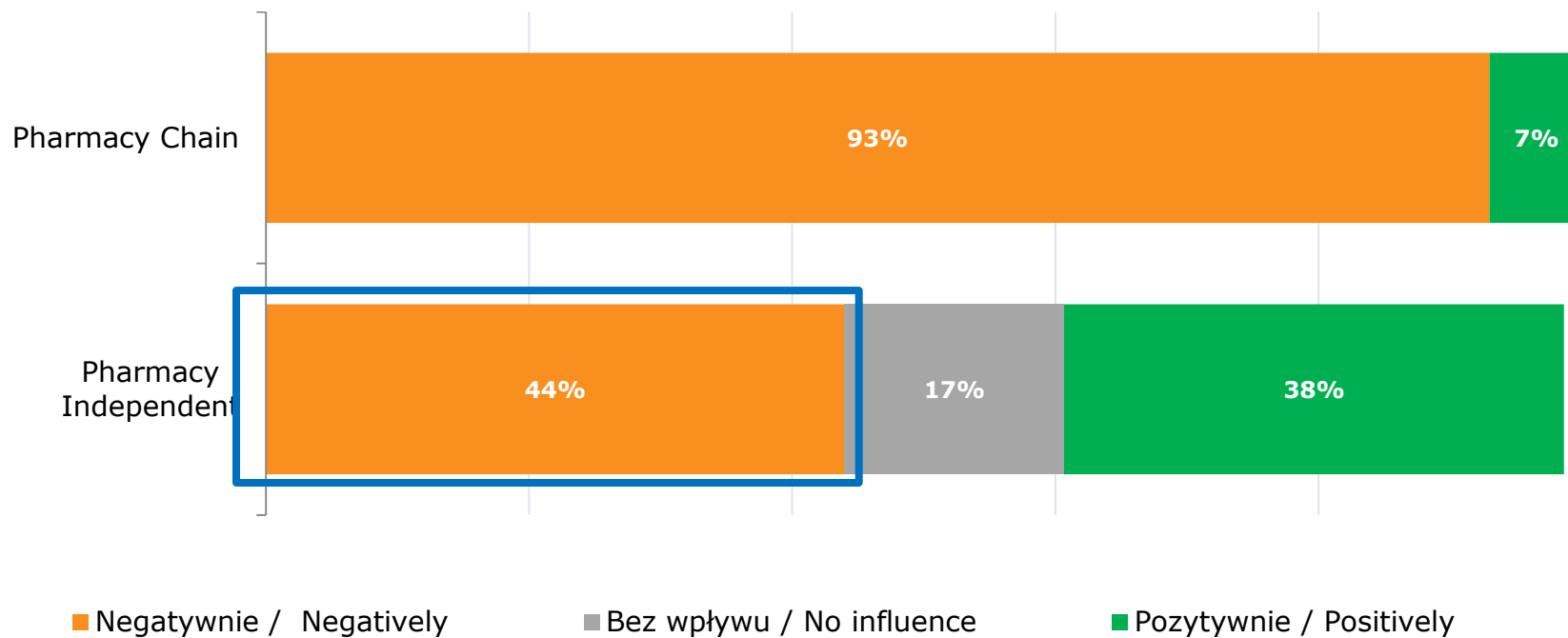

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

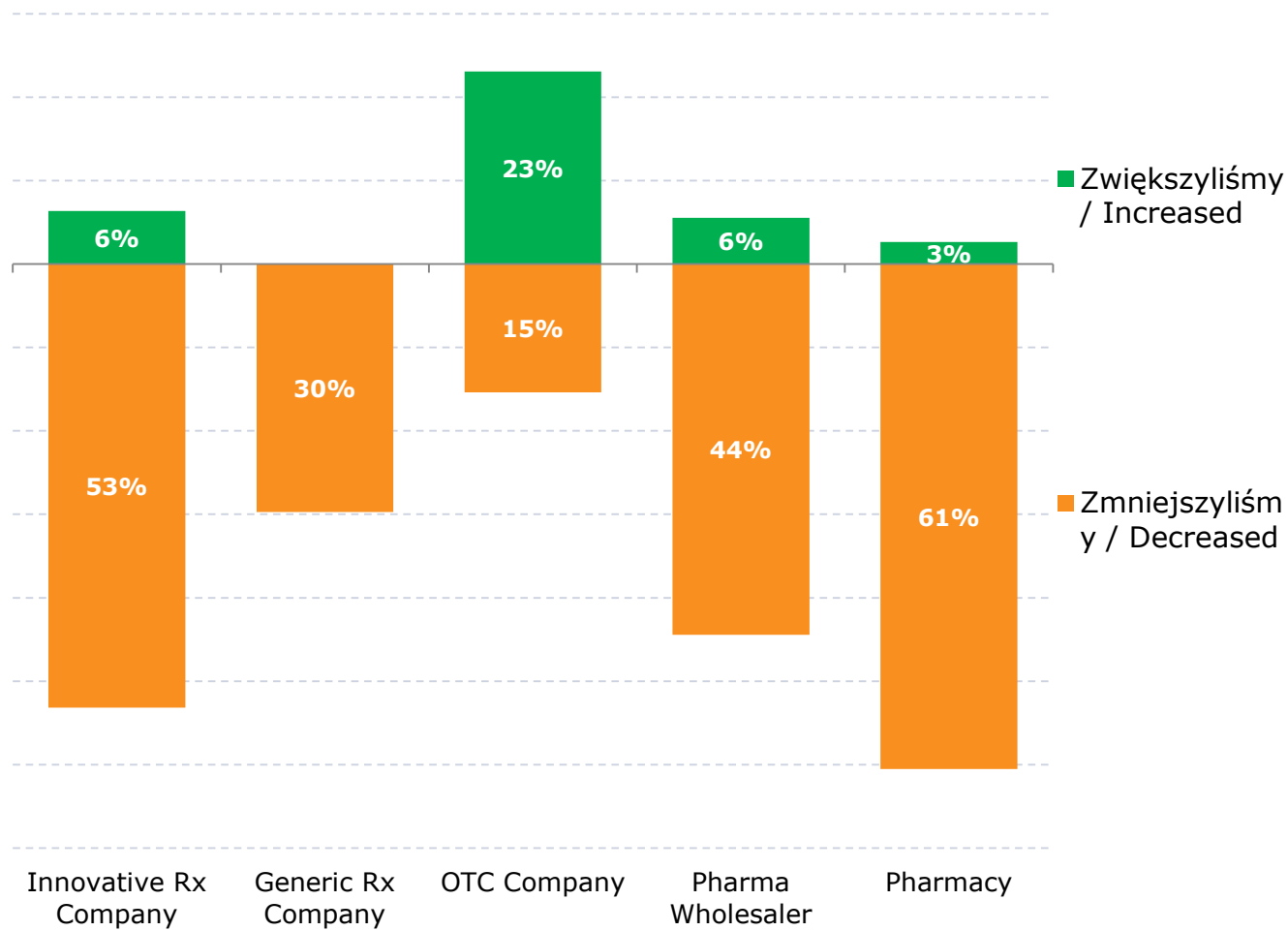
Umowy dzielenia ryzyka

Zakaz reklamy aptek

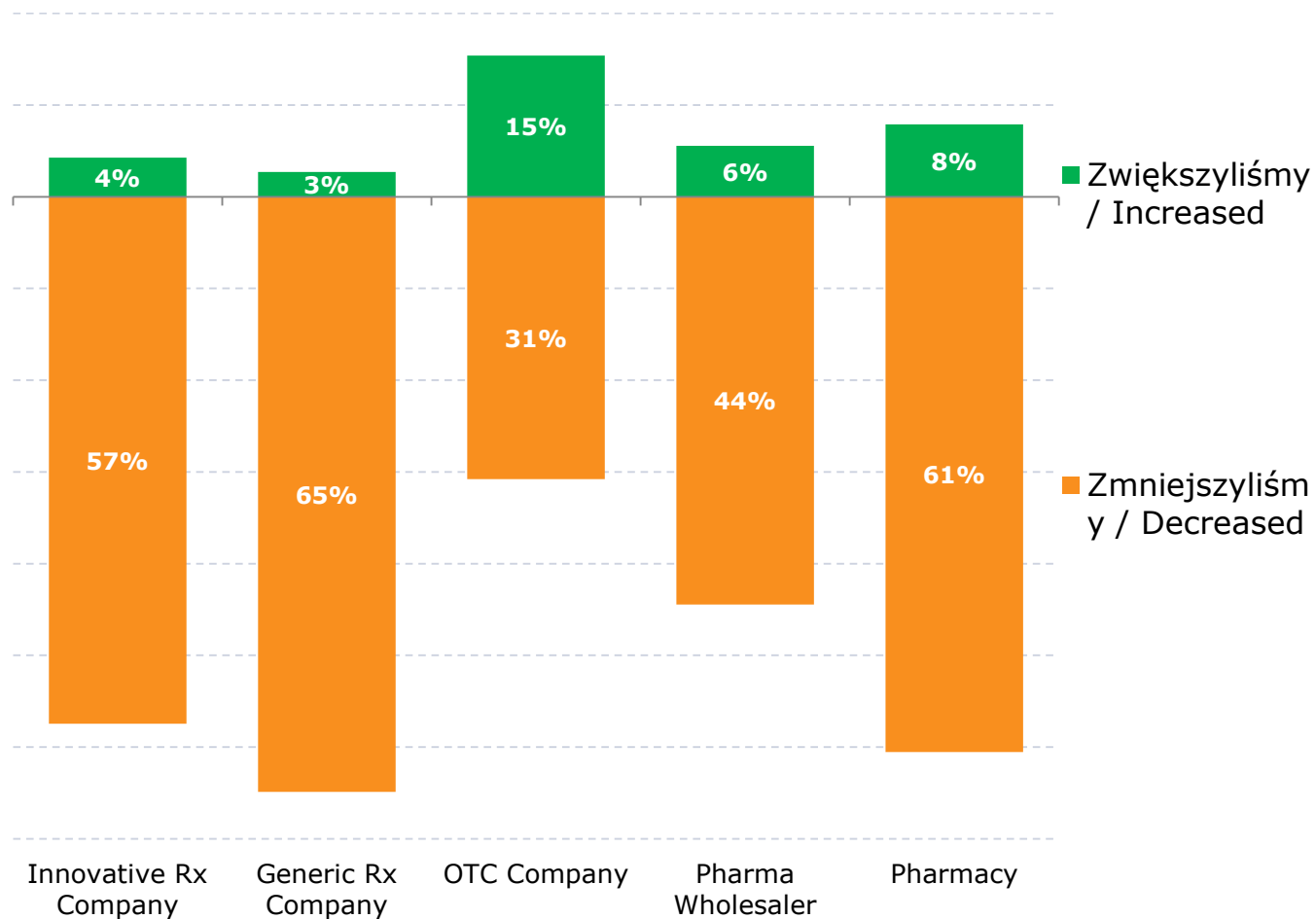

Zmiana zatrudnienia

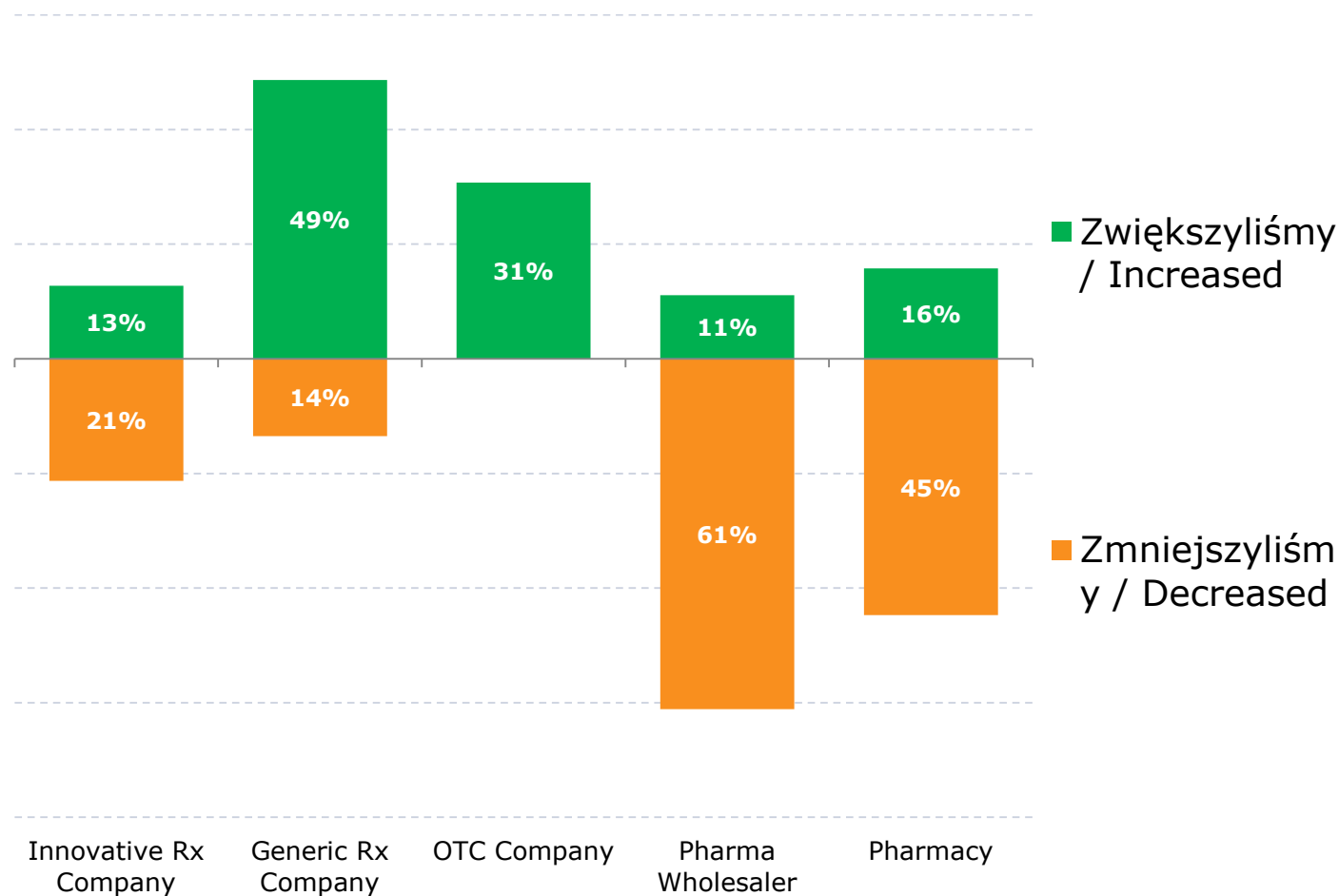

Obraz rynku farmaceutycznego w Polsce dziesięć miesięcy po wprowadzeniu ustawy refundacyjnej – wpływ jej zapisów na Polski przemysł farmaceutyczny © 2012 IMS Health Incorporated or its affiliates. All rights reserved.

Zmiana w poziomie inwestycji

Zmiana w ofercie asortymentowej

Wnioski z raportu IMS na temat wpływu nowej ustawy na rynek

1. rynek leków dostępnych na receptę w aptece **zmniejszy się o 2,7 miliarda złotych** głównie z powodu dużego **spadku ilościowego na poziomie 14%**,
2. **zwiększył się poziom współpłacenia pacjentów** za 4 440 leków, które były refundowane w 2011 roku, z poziomu 34% do blisko 38%,
3. ustawa **zmniejszyła o 1 380 liczbę leków podlegających refundacji**, dostępnych dla pacjentów ze zniżką,
4. ustawa **obniżyła o 5,7% średnie realne ceny detaliczne leków refundowanych** obecnych na listach, **spadły** również średnie ceny detaliczne **leków receptowych nier refundowanych o 3,8%**, **wzrosły średnie ceny detaliczne na produkty OTC średnio 6,3%**,
5. konsekwencją negatywnej dynamiki całego rynku leków są: **zamrożenie inwestycji po stronie producentów leków, wstrzymanie nakładów na badania i rozwój nowych leków, procesy restrukturyzacyjne oraz zwolnienia - w całej branży farmaceutycznej pracę straciło już ponad 12 000 osób.**
6. **spadki wartości sprzedaży** w 2012 roku zanotowało aż **77% aptek**, średnia realizowana marża **spadła z blisko 22% do 18%**,

Wnioski z raportu IMS na temat wpływu nowej ustawy na rynek

7. **pacjenci mają utrudniony dostęp do leków,**

8. **ograniczono możliwości refundacji dla kilkuset wskazań** (następnie sukcesywnie je przywracano na kolejnych listach)

9. w związku z nieprecyzyjnością nowych przepisów oraz w obawie przed karami **lekarze w istotny sposób zmienili swoje zachowania preskrypcyjne**, o 22% zwiększyli liczbę recept wypisanych na leki nie objęte refundacją,

10. dwukrotnie wzrosła wartość recept na leki refundowane, które zapisane zostały do wykupienia przez pacjentów ze 100% odpłatnością, oznacza to, że **pacjenci dodatkowo płacą za leki, które mogłyby być zrefundowane ponad 650 milionów złotych rocznie** z własnej kieszeni,

11. **w porównaniu do 2011, w roku 2012 pacjenci płacą znacznie więcej za wszystkie kupowane leki.** Z kwoty 22,4 miliardów złotych, jaką w 2011 roku wydana została, pacjenci pokrywali 61% wszystkich kosztów, obecnie 65%.

12. znaczący spadek marży hurtowej z poziomu 9,78% do 7,0% oraz **planowane jej obniżenie do 6% i następnie 5%, wpłynie bezpośrednio na rentowność sprzedaży** hurtowej w kolejnych latach,

Wpływ nowej ustawy na producentów leków

1. po raz pierwszy od 20 lat, cały rynek farmaceutyczny (apteczny i szpitalny) odnotuje **znaczący spadek sprzedaży, nawet o 8,5% czyli o 2,4 miliarda złotych**, w tym sam rynek apteczny spada o 2,7 miliarda złotych a szpitalny rośnie o 0,3 miliarda,
2. **o 14% niższa jest konsumpcja leków przez pacjentów**, spowodowana m.in. paniką zakupową w 2011 roku, znacznie zredukowaną liczbą leków refundowanych dostępnych na listach w 2012 roku, perturbacjami związanymi z wprowadzeniem nowej ustawy, strajkami oraz zmianami w zachowaniach preskrypcyjnych lekarzy, utrudnionym dostępem pacjentów do lekarzy specjalistów, czy wreszcie wzrostem odpłatności pacjentów za leki,
3. znacznie bo **o 1 380 paczek leków zredukowano liczbę leków refundowanych** dostępnych na listach,
4. **sektor OTC przez ostatnie 3 lata miał wzrost średnio o 6% rocznie, w 2012 roku jego dynamika wzrostu wyniesie zaledwie 1%**,
5. **zamrożono inwestycje** po stronie producentów leków, wprowadzono restrukturyzację co pociągnęło za sobą **masowe zwolnienia szacowane wśród producentów na co najmniej 2500 osób**,
6. **średnie ceny leków generycznych w Polsce są o 43% niższe od średniej w innych krajach Unii Europejskiej zaś innowacyjnych o 59%**,
7. **ustawa uderzyła znacząco w firmy generyczne**, w tym również polskich producentów.

Wpływ nowej ustawy na hurtownie

1. znaczący spadek marży hurtowej z poziomu 9,78% do 7,0% oraz **planowane jej obniżenie do 6% i następnie 5%, wpłynie bezpośrednio na rentowność sprzedaży** hurtowej w kolejnych latach,
2. **spadek marży, wymusił konieczność redukcji kosztów** - między innymi poprzez **zwolnienie ponad 1 200 pracowników** oraz **likwidację szeregu centrów dystrybucyjnych,**
3. **hurtownie o 12% obniżyły wartość swoich stanów magazynowych,**
4. hurtownie zaczęły również **skracać terminy płatności dla aptek** oraz **obniżyć im limity kredytowe,**
5. **koszty serwisu jakie ponoszą hurtownie są porównywalne do kosztów w większości krajów Unii Europejskiej, natomiast średnie ceny leków są znacząco niższe,** czasami aż o połowę,
6. **w dłuższej perspektywie będzie skutkować to zawirowaniami w systemie dystrybucji, co spowoduje obniżenie dostępności leków dla pacjentów,**

Wpływ nowej ustawy na apteki

- 1. spadki wartości sprzedaży w 2012 roku zanotowało aż 77% aptek,**
- 2. średnio realizowana marża spadła z blisko 22% do 18%,**
3. obserwujemy znacznie większe niż w ubiegłych latach **zmiany struktury własnościowej aptek** - wiele likwidowano lub zawieszało działalność,
- 4. wzmocniła się pozycja sieci aptecznych,** których liczba wynosi w Polsce 258
- 5. apteki zmniejszyły wynagrodzenia pracowników** oraz zredukowały zatrudnienie, **zwolnienia dotknęły ponad 8 000 pracowników aptek,**
- 6. apteki zmniejszyły wielkość zapasów leków refundowanych w magazynie o 15%,**
- 7. koszty przeceny stanów magazynowych** związane ze zmianami na listach wyniosły w tym roku ponad **35 milionów złotych,**
- 8. spadek obrotów i niższa marża** kwotowa uzyskiwana na sprzedaży leków refundowanych, stanowiących średnio około 50% sprzedaży, **nie pozwala na pokrycie kosztów funkcjonowania apteki,**
- 9. konsekwencją będą utrudnienia w dostępności pacjentów do leków, szczególnie poza dużymi miastami,**

Wpływ nowej ustawy na szpitale

1. Ministerstwo Zdrowia **dopisało** do obecnie stosowanych **programów lekowych kolejne, długo oczekiwane leki,**
2. **oznacza to, że pacjenci w Polsce mają obecnie dostęp do wszystkich TOP 20 molekuł stosowanych w leczeniu onkologicznym w Europie,**
3. **obecność molekuly w programie lekowym nie oznacza jednak, że jest on dostępny dla wszystkich pacjentów** gdyż programy bardzo ograniczają zakres dostępnych wskazań mając często wyśrubowane kryteria włączenia pacjentów nawet w tych wskazaniach i liniach terapii, które są programem objęte
4. mimo tych pozytywnych zmian, **średnie wydatki *per capita* na leczenie szpitalne są w dalszym ciągu w Polsce kilkakrotnie niższe niż w innych krajach UE,**
5. **cały rynek szpitalny w tym roku urośnie i osiągnie wartość 3,2 miliarda złotych**

Wpływ nowej ustawy na lekarzy

- 1. ograniczono możliwości refundacji dla kilkuset wskazań** (następnie sukcesywnie je przywracano na kolejnych listach),
- 2. dwukrotnie wzrosła wartość recept na leki refundowane, które zapisane zostały do wykupienia przez pacjentów ze 100% odpłatnością,**
3. oznacza to, że **pacjenci dodatkowo płacą za leki**, które mogłyby być zrefundowane **ponad 650 milionów** złotych rocznie z własnej kieszeni,
- 4. Ministerstwo Zdrowia nałożyło w nowej ustawie na lekarzy szereg dodatkowych obowiązków i kar,**
5. w związku z nieprecyzyjnością nowych przepisów oraz w obawie przed karami **lekarze w istotny sposób zmienili swoje zachowania preskrypcyjne**, o 22% zwiększyli liczbę recept wypisanych na leki nie objęte refundacją,

Wpływ nowej ustawy na lekarzy

6. dla lekarzy **dodatkowym obciążeniem administracyjnym i czasowym** stała się konieczność potwierdzenia prawa pacjenta do refundacji,
7. efektem było wyraźne **wydłużenie czasu oczekiwania na wizytę** u lekarza,
8. każda lista refundacyjna przyniosła **zmiany związane z poziomem współpłacenia pacjenta** dotyczące około 1 000 leków, czyli blisko 30% leków objętych refundacją,
9. **pacjenci przewlekle chorzy**, często przy każdej zmianie list **muszą ustawić się w kolejkę do lekarza specjalisty**, aby uzyskać zmianę swojej dotychczasowej terapii na leki refundowane z nowych list lub leki tańsze,

Wpływ nowej ustawy na pacjentów

- 1. efektem ustawy jest obniżenie średnich cen** zbytu leków refundowanych o 9,7%, **które nie przekłada się w sposób bezpośredni na zmniejszenie poziomu odpłatności pacjentów** gdyż realne ceny były dotychczas inne niż te publikowane na listach oraz nowa ustawa wprowadziła nową metodologię obliczania limitów do których dopłaca NFZ, w przeważającej większości mniej korzystnych dla pacjentów,
- wprowadzając sztywne ceny i sztywne marże, **nowa ustawa uniemożliwia rabatowanie leków refundowanych,**
- pomimo wynegocjowania obniżek cen leków, **pacjenci w wielu przypadkach płacą dużo więcej za leki** niż w roku ubiegłym,
- w 2011 roku na listach refundacyjnych było 3 154 paczek leków, a dodatkowo 1 286 było refundowanych tzw. metodą ułomną, która została zlikwidowana od stycznia 2012 roku, **pacjenci mieli praktycznie w 2011 r. dostęp do 4 440 paczek leków refundowanych,**
- Na listach refundacyjnych opublikowanych na początku 2012 roku umieszczono tylko postaci 2 527 paczek leków, **obecnie dostępnych jest 3 061 paczek leków,**
- oznacza to, że około **1 400 paczek leków,** które w 2011 roku były refundowane przez NFZ **obecnie ma status leków pełnopłatnych dla pacjentów.**

Wpływ nowej ustawy na pacjentów

7. od początku 2012 roku **na listy zostało dopisanych 8 nowych substancji czynnych** (dla pacjentów chorujących na jaskrę, cukrzycę, reumatoidalne zapalenie stawów, choroby serca i choroby nowotworowe),
8. z **732 paczek leków** dopisanych na listy od początku roku **tylko 68 to leki innowacyjne**.
9. **wiele czynników powoduje, że dostęp do leków dla pacjentów jest utrudniony,**
10. **znaczna ich ilość eksportowana jest z naszego kraju ze względu na niższe ceny niż obowiązujące w Europie,**
11. w 2012 roku **poziom współpłacenia** w przypadku 3 061 paczek leków refundowanych wynosi 34,7% i **jest wyższy** w porównaniu do 2011 roku, kiedy to wynosił 34,0% dla leków objętych refundacją (wliczając w to refundację ułomną),
12. **współpłacenie pacjenta za leki refundowane w 2011 roku wzrosło i jest na najwyższym w Europie poziomie sięgając blisko 38%.**
13. towarzyszy temu również **wzrost cen leków OTC** o ponad 6%,
14. w porównaniu do 2011, w roku 2012 pacjenci płacą znacznie więcej za wszystkie kupowane leki. Z kwoty 22,4 miliardów złotych, jaką w 2011 roku wdana została, pacjenci pokrywali 61% wszystkich kosztów zaś **w 2012 ponoszą koszty 65% kupowanych leków,**

Wpływ nowej ustawy na płatnika

1. w ciągu minionych dziewięciu miesięcy 2012 roku, **NFZ wydał na refundację leków o 1,4 miliarda złotych mniej** niż na refundację leków w tym samym okresie roku ubiegłego.
2. natomiast do końca 2012 roku całkowite, prognozowane wydatki NFZ, względem wydatków poniesionych przez NFZ w całym roku 2011 wyniosą **2,0 miliardy złotych mniej**,
3. do tej pory NFZ i Ministerstwo Zdrowia nie przedstawiły **planu zagospodarowania zaoszczędzonych na refundacji środków finansowych**,
4. pełna ocena skutków, z punktu widzenia NFZ i Ministerstwa Zdrowia, jest utrudniona również ze względu na fakt, że **płatnik posiada tylko część informacji na temat rynku leków**,
5. dane jakie ma NFZ, dotyczą **wyłącznie sprzedaży części leków zrefundowanych**, które w pierwszym półroczu 2012 roku stanowiły tylko 53% całego rynku aptecznego,
6. **NFZ nie posiada natomiast danych na temat leków refundowanych, które zostały zakupione ze 100% odpłatnością pacjentów**, ich wartość po 9 miesiącach 2012 roku wynosi blisko 500 milionów złotych z prognozą na 2012 na poziomie ponad 650 milionów złotych.

Dziękuję za uwagę 😊

Michał Pilkiewicz,
mpilkiewicz@pl.imshealth.com

